

PARLAMENT DE CATALUNYA

Presidència
de l'honorable Sr. Joan Casanovas

DIARI DE SESSIONS

Sessió del dia 10 d'agost del 1933

SUMARI

A un quart de sis i cinc minuts de la tarda s'obre la sessió, sota la Presidència de l'honorable senyor Joan Casanovas.

Lectura i aprovació de l'acta de la sessió anterior.

Ordre del dia:

El senyor Fronjosà formula un prec al Govern de Catalunya respecte del comportament del monjos de Montserrat.

Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió especial (Llei Municipal) referent a la Primera part del Projecte de Llei Municipal de Catalunya.

Art. 42. — Es dona lectura a un vot particular del senyor Simó i Bofarull, que no accepta la Comissió. Defensa del vot particular pel senyor Simó i Bofarull.

Intervenen, fixant la posició de les respectives Minories, els senyors Ruiz i Ponseti i Duran i Ventosa.

Contesta al senyor Simó i Bofarull el senyor Tauler, de la Comissió.

El senyor Conseller de Governació respon unes al·lusions dels senyors Simó i Bofarull i Ruiz i Ponseti al Govern de la Generalitat.

Rectificacions dels senyors Simó i Bofarull i Duran i Ventosa.

Novament rectifica el senyor Simó i Bofarull i es procedeix a la votació del vot particular. En votació nominal, per cinc vots contra trenta, és rebutjat.

El senyor Simó i Bofarull defensa un altre vot particular seu, anàleg a l'anterior refusat. En votació ordinària, és rebutjat, amb els vots a favor dels senyors Simó i Bofarull, Fàbrega i Colldeforns.

S'aprova l'article.

Art. 43. — Hi proposa una addició el senyor Tauler. Es acceptada i resta aprovat l'article.

Art. 44. — Es dona lectura d'un vot particular signat pels senyors Vallès i Pujals, Duran i Ventosa, Vidal i Guardiola, Rovira i Roure, Ruiz i Ponseti i Serra i Moret.

La Comissió no accepta el vot particular, el qual defensen els senyors Vallès i Pujals i Ruiz i Ponseti. Resposta del senyor Espanya.

Rectificacions dels senyors Ruiz i Ponseti i Vallès i Pujals.

Se suspèn aquesta discussió.

A continuació, és aprovat, en la seva nova redacció, l'art. 18.

Se suspèn el debat.

Lectura d'un dictamen de la Comissió de Finances referent a transferències de crèdits del pressupost d'enguany de la Generalitat.

Lectura d'un dictamen de la Comissió de Governació referent a la pròrroga del termini assenyalat a les Comissions gestores.

Ordre del dia per a la sessió de divendres.

S'aixeca la sessió a les vuit i dotze minuts de la vetlla.

S'obre la sessió a les cinc i vint minuts de la tarda, sota la presidència de l'honorable senyor Joan Casanovas.

Al banc roig hi ha l'honorable senyor Conseller Primer.

Es llegida i aprovada l'acta de la sessió anterior.

ORDRE DEL DIA

Precs i preguntes

Del comportament del monjos de Montserrat

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Fronjosà.

El Sr. FRONJOSA: Senyors Diputats: Abans d'ahir, el company Serra i Moret va haver de parlar de certes atribucions que la mitra de la Seu d'Urgell s'havia pres prop de la Vall de Núria. Jo, avui, he de parlar d'uns abusos i probablement d'alguns delictes comesos pels pares benedictins de Montserrat. No ens mou, en plantejar aquesta qüestió a la Cambra, cap esperit antireligiós. Si en lloc de pertànyer els monjos de Montserrat a la religió catòlica pertanyessin a la religió sismàtica, fariem exactament igual que el que fem ara. Ens importa, però, per damunt de tot, el fet que en aquelles contrades montserratinas les Lleis de la República són burlades i Catalunya corre el perill que part del seu patrimoni artístic li sigui usurpat.

Ja és sabut per tothom que els amos de la muntanya de Montserrat són els monjos. Allà, no es mou una fulla de cap arbre sense el seu permís, sense la seva autorització. La gent que viu en aquelles contrades, per tenir-hi la seva col·locació o pels motius que sigui, estan espaordits dels càstics que són capaços de portar a terme els frares quan cau de la branca algun d'aquells treballadors que es veuen obligats a residir en aquella muntanya. Tots sabem que els hotels que hi ha en aquella muntanya, en lloc de tributar als Ajuntaments respectius del terme on estan enclavats, tributen als monjos del Monestir, és a dir, que són els monjos els que cobren la contribució d'aquells industrials. (*Rumors en la Minoria de Lliga Catalana.*) Es sabut també que els pagesos de Monistrol, de Collbató o del Bruc que acudeixen a la plaça d'allà perquè els excursionistes o els estiuajants adquireixin els queviures, poden vendre o no poden vendre segons que els monjos vulguin o no vulguin. I, per altra banda, és sabut que un industrial, malgrat tenir interessos creats pel dret i pels anys, pot ésser tret si els monjos volen tenir

aquella indústria o en volen posar una altra d'igual.

Jo explicaré un fet, que no volia dir, però que ara em plau posar de manifest davant dels rumors d'extranyesa d'alguns Diputats d'aquesta Cambra. Vull parlar de la manera expeditiva que usen els monjos quan volen que un industrial se'n vagi i no se'n vol anar. Tots sabeu, perquè indubtablement tots haureu estat a Montserrat, que el camí que hi ha entre Sant Joan i Sant Geroni, en la seva meitat, al lloc conegut per Pla dels Ocells, hi havia des de fa molts anys, perquè l'assumpte ve de pares a fills, una taula d'aigua i sucre. Els monjos, per qüestions que no és del cas plantejar aquí, comminaren a aquell home, a aquell petit industrial del Pla dels Ocells, que tregués aquella taula d'aigua i sucre. Varen dir que allà no hi podia estar.

(*Entra el senyor Conseller d'Agricultura i Economia.*)

Primerament, caldria preguntar quina autoritat tenen els monjos per a dir a aquell modest industrial el que li varen dir, tenint en compte, com ja he indicat, que la taula feia anys que era allà i la tenien ja els seus avantpassats. Com és natural, l'home no va fer cap cas de l'ordre que li varen donar els monjos. Però, ara jo us he de dir, senyors Diputats, que un bell dia es varen presentar dos minyons del Monestir i amb cartutxos de dinamita — la taula estava clavada a la penya — varen enderrocar la taula d'aigua i sucre. La cosa com es veu, és expeditiva i el procediment semblant als de la F. A. I. I així es va treure un petit industrial de la muntanya de Montserrat, sense respectar un dret adquirit que venia de pares a fills, que tenia al Pla dels Ocells una taula d'aigua i sucre.

Però a això, que evidentment té el seu valor perquè demostra l'ús i abús en coses que no poden fer-se i que, en canvi, fan els monjos de Montserrat, també hi ha una altra qüestió, que topa d'una manera clara i indubtable amb la Llei de Congregacions i Confessions Religioses. Jo no sé si vosaltres sabeu allò que allà es verifica amb les cel·les i hotels, i combinacions de cel·les i hotels; és un negoci dels més vergonyosos, és una expoliació de les més vergonyoses que es puguin fer als excursionistes o a les famílies que velen passar tres o quatre dies a la muntanya en aquesta època estiuenca. Això va acompanyat de l'existència de fàbriques de licors; tots coneixeu les famoses «Brises de Montserrat» — no les brises naturals, les brises estomacals, que en això en són mestres —. Aquesta gent monàstica en qüestions de menjar i beure no hi ha cap *gourmet* que els iguali; reposteries, fàbriques de xocolata, fàbriques d'embutits, tenen escorxadors clandes-

tins que no sotmeten a cap de les Lleis d'ordenances municipals, i tenen també un comerç d'objectes religiosos i després el negociet del garatge, que jo us asseguro que, com que no paguen contribució, molts dels amos de garatges de Barcelona voldrien treballar en les condicions en què ells es troben. Jo us dic, doncs, que això és un delict, en virtut de la Llei de Congregacions i Confessions Religioses vigents, que d'una manera clara i concreta diu que ells no podran tenir negocis ni indústries ni comerços, ni explotacions agrícoles de cap mena, que no siguin aquelles indispensables per a la seva sustentació. Però jo ja sé que aquí s'amaguen amb molta habilitat, o es fa sortir amb molta habilitat, algunes empreses de caràcter industrial i agrícola, volent fer suposar que els amos de la muntanya de Montserrat no són precisament els qui en fan i que la gent es pensa que en són, sinó una entitat que una vegada es diu «Agrícola Regional, S. A.» i una altra, una altra denominació; però aquells que, per les raons que siguin, hem hagut de passar llargues temporades a Montserrat i hem pogut tenir converses d'aquelles que el viatjant o l'excursionista no pot copsar a la primera o segona vegada que hi va, és a dir, aquella gent que ens hem vist obligats a fer vida a la muntanya de Montserrat algun temps i que sentim les converses hagudes en els funiculars, en tots els funiculars que hi ha en la muntanya, i sentim les converses dels amos dels restaurants, de tots els amos dels restaurants de la muntanya, i sentim les converses industrials installats de tots els industrials installats en la muntanya, sabem que a qui senten pànic, a qui senten veritable païra, no és a l'Agrícola Regional, sinó als monjos de Montserrat. I és que, encara que es volgués escamotejar això, jo us diria que sota d'aquestes empreses que per a burlar les Lleis de la República han creat precisament d'ençà de la República, jo us diria que hi trobarieu moltes vegades elements de la Congregació que figuren com accionistes d'aquelles empreses, com en aquesta Agrícola Regional, S. A., precisament hi figura com un dels grans accionistes l'Abat de Montserrat. Això, que ja dic que té un valor, ve encara avui incrementat en un ambient d'odi que és respirat arreu, allà, en contra de la República. Avui mateix sembla ja una cosa impropedent que en plena República espanyola, liberal i laica segons resa la Constitució, pugui ésser possible que en un tros d'aquest territori nacional, en una hora determinada del dia, hi hagi una contrada on es tanquin establiments i comerços, on no funcioni cap mena d'instal·lació industrial, perquè la gent ha d'anar a rosari. Jo crec que tothom és lliure d'anar a rosari o lliure de no anar-hi, exactament com tothom és lliure d'anar o no a un cabaret. Però al que no hi ha ningú que tingui dret, és d'imposar les seves creences i les seves tendències a la generalitat de les persones que en aquells moments han de conviure amb ells. Perquè jo m'he trobat, fa pocs dies, que per prescripció facultativa vaig prendre'm un descans i vaig anar a passar dos o tres dies allà, necessitat d'acudir a la farmàcia, i en aquell moment el familiar que m'acompanyava

no va poder adquirir l'específic que em calia per a calmar-me uns dolors, perquè l'establiment aquell era tancat, perquè la gent era a rosari. No sé si això es pot fer o no, no ho sé; però el que jo dic és una cosa, i és que, per damunt de tot, rep una impressió tristíssima l'individu foraster que es troba en una circumstància com la que em vaig trobar jo, i no és estrany que moltes vegades la gent dubti de l'eficàcia que en els costums d'Espanya hagi pogut portar la República.

Vaig ésser testimoni d'una conversa — i hi vaig intervenir àdhuc — mantinguda per tres sacerdots i he de dir que jo no he sentit paraules, no he vist persones, de més baixa condició moral que aquells tres senyors que vestien hàbit. La República era per a ells un règim propi només de negres i, sobretot, la gent que governa la República és una colla d'ineptes i, per damunt de tot, una colla de lladres. Jo diré als senyors del Govern que va ésser la meua intervenció rebuda, és clar, amb una sèrie d'improperis; no vaig cridar l'ajut dels mossos d'esquadra, primer, perquè conec com les gasten la gent d'aquella muntanya, car, torno a repetir-ho, m'he vist obligat a viure-hi temporades llargues i vaig arribar a dubtar si tindrien més respecte, en aquell recinte, al sacerdot o al Diputat. Confesso que em vaig veure impotent per a fer comprendre a aquells senyors que estaven fent un manament a la Llei i, sobretot, que estaven posant-se en contraposició amb llurs doctrines i teories d'absoluta resignació i mansuetud cristianes. Aquest ambient es respira a tot arreu. Hi ha un establiment, que és una mena de gabella, on s'hi ven de tot: Tabac, pa, etc., i àdhuc és farmàcia; jo recordo que, ara fa uns tres anys, quan vaig deixar d'ésser a Montserrat amb l'assiduitat amb què m'hi portaven qüestions professionals, que encara no hi havia República, en el taulell del mostrador hi havia formades amb rajoles de València, dues faixes amb rajoles vermelles a dalt i a baix i una al mig amb rajoles grogues, la bandera de la monarquia espanyola. És clar, avui això no es pot exhibir d'aquesta manera, i el mostrador ha sofert una reforma: Han deixat les rajoles grogues, quan semblava que el natural i lògic i econòmic era treure una faixa de rajoles vermelles i posar-n'hi una de morada; han tret les dues faixes vermelles i les han posades blaves. Així, d'aquesta manera, l'emblema nacional de la República queda completament amagat, que és el que es tracta de demostrar. I perquè no digueu que jo potser em perdo en suspicàcies, us diré que, encara avui, en les botelles que es subministren d'aquesta beguda estomacal que els frares fabriquen, s'hi pot llegir a les etiquetes «Real Monasterio de Montserrat»; és a dir, que per a ells encara existeix la reialesa, Espanya encara és una monarquia. Per si algun dubte hi hagués, aquí hi ha un envoltori (*el mostra*); després de dos anys de República, no es pot ni argumentar que això és per raons econòmiques, perquè tenien una partida d'envasos, sinó que tan sols es pot argumentar que l'esperit que es respira allà és de sabotatge, d'enemiga sistemàtica a tot el que sigui Llei de la República. El fet que anem a consignar demostra que el que hi ha allà és un odi contra la República espanyola, odi que repercuteix, com a conseqüència lògica, contra l'autonomia de Catalunya. És molt probable que nosaltres d'això no n'hauriem parlat si no hi hagués o no estéssim da-

munt un perill i no s'hagués comès ja un delict, que els senyors Diputats qualificaran, segurament, de robatori, per part dels benedictins de Montserrat. Tots sabem que a Montserrat aquell objecte que és motiu de veneració compta amb un vertader tresor artístic de joies de tota mena. Sabem que allà hi havia un museu d'objectes artístics, de joies d'art, de Montserrat, com uns retaules de l'antic Monestir. Avui denuncio a la Cambra, perquè se m'ha denunciat a mi, que els monjos de Montserrat treuen aquests objectes d'art de Catalunya i diuen que els porten a Andorra. Jo vaig rebre, fa uns quants dies, unes fulles — i suposo que els senyors Diputats també les hauran rebudes — de l'Ajuntament de Monistrol, on es denunciaven els fets. Sense que vulgui dir amb les paraules que vaig a pronunciar que l'Ajuntament de Monistrol no em mereix totes les consideracions i els respectes, vaig voler-me informar d'una manera personal. Ja he dit que tinc bons amics a la muntanya, i vaig voler saber si això tenia aspectes de verassimilitud; vaig anar-hi i em varen explicar el fet, que el porto aquí tal com me'l varen dir a mi. Em contà aquesta persona — i no ho diré de la manera que m'ho va dir, per no comprometre'l — que es van treure del Monestir una pila d'objectes i es varen carregar en dos camions que un dia varen veure que sortien carretera enllà i que ningú no sabia on anaven. Aquests camions, al cap d'alguns dies, varen tornar i varen estar dipositats al garatge, molt vigilats i amb grans precaucions perquè la gent no pogués esbrinar què contenien ni què hi feien, i al cap d'uns quants dies, sembla segurament portades a cap uns negociacions que algú devia realitzar, els dos camions tornaven a sortir i varen tornar sense la càrrega que portaven. I això s'ha repetit set o vuit vegades. Hi ha qui assegura — i torno a repetir que estic a la disposició del Govern per a donar a aquestes declaracions l'amplitud que sigui convenient —, hi ha qui assegura, dic, que s'han tret moltes joies, llibres de la Biblioteca i objectes d'art, i que es porten a Andorra, on basteixen un Monestir els benedictins de Montserrat.

Jo, senyors Diputats, en conclusió, he tingut, per damunt de tot, interès en denunciar aquest fet al Govern de la Generalitat de Catalunya i demanar-li, en nom de la nostra Minoria, que obri una informació sobre tots els fets que he denunciat aquí, però, sobretot, respecte d'això que representa treure de Catalunya coses artístiques que pertanyen, precisament en virtut de la Llei, al patrimoni nacional i que en aquesta informació que jo demano al Govern de la Generalitat que s'obri, es cridi a declarar als Ajuntaments de Monistrol, de Collbató i del Bruc; que se'ls cridi a declarar i que se'ls assegurí que no seran objecte de cap càstic per part dels frares, perquè aquesta gent, si no se'ls garantitza això, jo us asseguro — potser es podrà trobar un home prou lliure i prou valeros, perquè s'ha de menester valor en aquella encontrada, per a dir les coses, ho sé perquè hi he viscut — no tots voldran dir la veritat, per moltes que en sàpiguen. Jo m'ofereixo d'una manera personal al Govern de la Generalitat, perquè sé algunes veritats i tinc còpia d'alguns documents, que no els he volgut portar aquí precisament per a no donar a aquestes paraules un valor d'interpellació. És convenient que a aquesta qüestió s'hi posi cura com més aviat millor i no ens perdem amb un excés

de discursos, que mentre tant podria ésser perjudicial per al tresor artístic de Catalunya; ja ahir em varen assegurar que ahir mateix varen sortir encara dos camions més. Jo demano al Govern de Catalunya que prengui totes aquelles mesures que sap i cregui indispensables per a què, de primer, els monjos de Montserrat se subjectin a les Lleis i, després, que no ens robin de Catalunya aquelles coses que són patrimoni de tots. Jo espero que en això no hi haurà diferències...

El Sr. RUIZ I PONSETI: Que els posin a la presó.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Que els clausurin; clausuren els sindicats, que clausurin també els convents.

El Sr. FRONJOSÀ: Suposo que en això no hi haurà diferències ideològiques, perquè jo recordo que quan la col·lecció Plandiura estava amenaçada de sortir de Catalunya, hi va haver una pila de gent de tots els estaments que es varen aixecar, els uns indignats i els altres enternits, tots amb tons apocalíptics, per a que la col·lecció Plandiura no marxés mai de Catalunya. No diré que tinguin més o menys valor els tresors artístics que la gent de Montserrat han tret de Catalunya, perquè no hi entenc — sóc fill d'un obrer i tinc la desgràcia de tenir una cultura artística molt rudimentària —, però sé, pel que havia sentit a dir i per les lloances que n'han fet gent que hi entén, que pot ésser un perill que allò, tingut com una cosa valiosa en l'ordre artístic, en mans d'aquella gent, dintre de poc temps, si la Generalitat de Catalunya no hi posa remei, hagi desaparegut de la nostra terra. És això el que em proposava amb la meua denúncia, i aquest és el prec que faig al Govern.

El Sr. PRESIDENT: La Mesa trametrà el prec del Diputat senyor Fronjosà, al Govern. Transcorregut el temps reglamentari per a prec i preguntes, es segueix l'ordre del dia.

Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió especial (Llei Municipal) referent a la Primera part del Projecte de Llei Municipal de Catalunya

El Sr. PRESIDENT: Discussió de l'article 42. Hi ha un vot particular.

(El vot particular és el següent:

«El Diputat que sotasigna té l'honor de sol·licitar l'aprovació del següent vot particular a l'article 42 del dictamen sobre el Projecte de Llei Municipal de Catalunya.

A l'article 42 s'afegirà:

«L'exercici actiu del dret de sufragi femení, declarat per les Lleis, restarà en suspens fins que el Parlament, mitjançant una Llei especial distinta de l'electoral, el reguli amb normes d'aplicació obligatòria, fins a què ulteriorment, el Govern de la Generalitat practiqui la revisió o renovació oficial del Cens electoral femení i hagi establert amb caràcter forçós el carnet d'identitat femení que respondrà a aquelles normes i a la revisió practicada.»

Palau del Parlament, 8 d'agost del 1933. — Jaume Simó i Bofarull.»

El Sr. PRESIDENT: El senyor Simó i Bofa-

rull manté el seu vot particular? Vol fer ús de la paraula?

El Sr. SIMÓ i BOFARULL: Si la Comissió l'admet, no serà precis que jo el defensi.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula la Comissió.

El Sr. TAULER: La Comissió rebutja el vot particular.

El Sr. SIMÓ i BOFARULL: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Simó i Bofarull.

El Sr. SIMÓ i BOFARULL: Senyors Diputats: Les eloqüents paraules—perquè no hi ha res més eloqüent que la brevetat—amb que, en representació de la Comissió, ha estat rebutjat el meu vot particular, m'omplen d'esperança en quant al seu èxit, perquè jo, degut a algunes opinions particulars, per a mi molt respectables i de gran pes però no de prou pes, ja que la toçuderia és una de les meves debilitats, havien fet, no trontollar, però si posar en una certa quarentena la meva convicció en quant a la procedència constitucional del text d'aquest vot particular. Quan la Comissió, de manera tant breu i eloqüent, ha dit que no acceptava el meu vot particular, sense fer menció del seu caire anticonstitucional, com jo temia, se m'ha obert el pit a l'esperança, perquè jo sóc un dels que va votar la Constitució. No essent, per tant, anticonstitucional el text d'aquest vot particular, ens huaríem de limitar a sentir altres impugnacions, que jo també hauria agraït, perquè, si bé de menys quantia legal, haurien pogut fer-me variar de parer; i ara resulta que jo hauré de fer una defensa d'un vot particular que es defensa sol, i no hi ha res més difícil que defensar les coses guanyades, perquè nosaltres — i jo crec que amb això justifico en part l'animadversió que en té el nostre amic Ruiz i Ponseti — ens procurem esforçar i quasi arribem a ésser eloqüents quan defensem una cosa perduda, però quan defensem una cosa guanyada la feina nostra, al menys dels advocats de talla mínima com jo i dels Diputats mínims — ja que si ni ha algun de mínim, sóc jo —, és difícil la nostra tasca en tractar-se de fabricar arguments sobre una cosa que no és impugnada. No obstant, el text d'aquest vot particular, si és que jo l'he sabut escriure — i jo l'he sabut, després llegir — és prou clar perquè no necessiti defensa.

Jo recordo una Proposició de Llei que en les meves funcions ministerials de president de la Comissió de Governació, em vaig veure obligat a dedicar al sepellí — parlo ja del mes de febrer —, Proposició de Llei de la Minoria socialista, en la qual es deia que no es convocaran eleccions a Catalunya fins que el Govern hagi establert, amb caràcter obligatori, el carnet d'identitat. Tots els qui, treballant per la República, hem intervingut en eleccions des de fa vint-i-cinc anys, sabem (excepte a Barcelona, que jo no conec), que el cens masculí es porta controlat amb una quasi perfecció. Les seccions electorals, els republicans abans i avui tots els ciutadans — perquè tots ho són, de republicans — coneixen, número per número, tots els quatre-cents o quatre-cents vuitanta-quatre electors de la secció; però ens trobem ara amb el sufragi femení. Ah! jo respectuós amb la Constitució que

vaig votar, no puc, ja me'n guardaré prou de belar la declaració de dret. En el vot particular es respecta el sufragi femení declarat per les Lleis. Només sofreig un ajornament. No és un vot particular que debeli el principi jurídic, la declaració de dret, el dret positiu establert per la Constitució, de la que la dona, igual que l'home, té dret al sufragi actiu i al sufragi passiu; i jo respecto el sufragi passiu, perquè també la República, amb les seves costums, ha establert el sufragi passiu de la dona, i jo m'he honorat i m'honoro a les Corts Constituents de la República, amb la companyia — quin dubte hi ha, que dona relleu a les Corts! — de tres dames que tenen representació del país.

El Sr. RUIZ i PONSETI: Demano per parlar.

El Sr. SIMÓ i BOFARULL: Es limita el sufragi actiu evitant els perills que pot portar la manca de control de les llistes electorals en quant al sufragi femení. Jo vaig haver de reputar, i ayui ho confesso, de clarivident, aquella proposició de Llei que portava la signatura del senyor Ruiz i Ponseti, de què no es votés fins que hi hagués el carnet d'identitat. Ara, per primera vegada, i en nombre superior a les llistes masculines del sufragi, ni que siguin barrejades en quan a la nomenclatura, per ordre alfabètic, hi ha un gran nombre d'electors femenins superior al dels vots masculins. Jo no recordo bé la xifra, però si parléssim de Barcelona jo crec que excedeix potser en quaranta mil el nombre de dones inscrites en el Cens, al d'homes inscrits en el mateix. ¿Quin dels organismes polítics que controlaven i controlaran les eleccions, quin dels elements més o menys habitualment afectats a les meses electorals, podrà tenir la més lleugera seguretat de què podrà controlar un nombre mínim d'aquest enorme allau de sufragis femenins en les pròximes eleccions, si no fes el que diu aquest vot particular, que està encaminat a vetllar per la puresa del sufragi?

Jo he sentit versions que m'han semblat, si no oficials, oficioses, de què el Govern procuraria de què l'element femení, per al sufragi, estés provist d'un document d'identitat que garantís la personalitat, però, ja que estem en el camí d'haver d'anar a unes eleccions pròximes, i això no s'ha fet ja, ja que jo també tinc entès que hi ha un Projecte de Llei que havia d'haver vingut fa mesos, però per les dificultats del traspàs de serveis no ha vingut, establir el carnet d'identitat obligatori, sense el qual no s'hauria ni poder respirar a Catalunya, jo crec que es podrien engarsar aquestes qüestions i acceptar aquest vot particular, ja que ahir se'ns va llegir un Projecte de Llei en el qual se'ns deia que les eleccions foren per a novembre i s'estan discutint uns articles addicionals que assenyalen per a novembre la convocatòria d'eleccions.

(Entra el senyor Conseller de Governació.)

Jo crec que no hi ha cap inconvenient en acceptar el vot particular, perquè hi ha temps suficient perquè el Govern redacti, les Comissions estudiïn i dictaminin i el Parlament discuteixi i aprovi tots aquests requisits que jo em permeto assenyalen en el meu vot particular, precisos i indispensables per a tenir una seguretat mitja de què no hi haurà una veritable farsa, en perjudici de la democràcia autèntica, triomfi la dreta, triomfi el centre o triomfi l'esquerra, en l'aportació femenina al sufragi.

Jo ho faig precisament en el sentit de què la

dona no es doni per desencisada, perquè jo no vull fer l'agravi — perquè fóra injust i per això fóra agravi — de creure que la dona es prestarà, conscientment, als trucs electorals que en bona hora han d'estar bandejats. Però, digueu-me, si no es prenen aquestes mesures precautòries indispensables que jo em permeto assenyalar, ¿amb quin valor cívic volem que un mínim de dones, les plenament capacitades i independents, han d'anar a depositar el vot, sabent que, en canvi, el 80, el 90 per 100 de les que figurin a la llista no tenen cap mitjà de control i poden ésser suplantades donant un resultat advers al que el Cos femení electoral, si votés amb lliure consciència i amb perfecta seguretat, sense suplantació, podria donar?

La dona temerà que en la democràcia catalana es produeixi una reacció adversa a ella, si no se li dona el mitjà que es controli i es purifiqui l'exercici del dret que la República li acaba de donar. Aquest és el fonament moral, legal i polític del vot particular; no és altre, però em reservo per a la rectificació, que em temo que serà més llarga que no pas la defensa, recollir aquells arguments que es vulguin donar o afegir-ne d'altres que ara no em semblen oportuns ni polítics; però com que en política l'oportunitat ho fa tot, si se'm dona l'oportunitat, hauré de dir-los, perquè aleshores com oportú serà polític.

El Sr. TAULER: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Perdoni la Comissió, el senyor Ruiz i Ponseti havia demanat primer la paraula, i potser després podria contestar les dues idees. Té la paraula el senyor Ruiz i Ponseti.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Senyors Diputats: Breus mots, per a fixar la posició de la nostra Minoria, respecte al vot particular del senyor Simó i Bofarull.

Jo he de començar per a felicitar el senyor Simó i Bofarull, per la violència que s'ha sabut fer sobre si mateix — ell que és tot sinceritat, que sempre ens diu el seu pensament amb tota claredat —, per a haver pogut parlar prop d'un quart d'hora sense dir-nos el veritable motiu del seu vot particular. (*Rialles en la Minoria de Lliga Catalana.*)

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: No riguin els cristians, que no és cristià entrar en les intencions. (*Rialles.*)

El Sr. RUIZ I PONSETI: No he de fer una impugnació legislativa del vot particular del senyor Simó. Crec que la nostra Cambra és prou sobirana per, en aquest aspecte transitori que el senyor Simó i Bofarull ho presenta, pugui prendre una resolució, la que cregui més oportuna. La impugnació legal, per mi, doncs, no existeix. És únicament un sentiment de justícia envers la dona, sempre atropellada per les Cambres masculines, el que em fa a mi parlar en defensa del vot femení. Als Partits socialistes de tot el món ens ha cabut l'honor i la glòria d'ésser els defensors que la dona intervingui en l'administració dels Estats.

El Sr. FÀBREGA: Donaran molta feina.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Aquesta feina, precisament, és la que cerquem i la que desitgem, i si bé molt recentment els homes de la caverna s'han esforçat en voler suposar que són els que sempre han defensat aquesta posició, tots sabeu que aquesta defensa és tan recent que data gairebé dels nostres dies. Per això, nosaltres no ens volem

deixar arrebatat aquesta bandera d'haver estat sempre els que hem propugnat perquè la dona intervingui d'una manera ben directa en la política.

Aquests motius oportunistes a què feia referència el senyor Simó i Bofarull, potser haurem de discutir quan entrem en la discussió de les Disposicions transitòries d'aquesta Llei, i aleshores, en tot cas, haurem d'expressar una censura, una censura ben agre, al Govern de la Generalitat, perquè després de més de dos anys de governar encara no ha pres cap resolució en allò que fa referència al carnet d'identitat, tan necessari, i jo vull fer-ho remarcar en el cas particular del vot femení, i que potser podria fer fracassar aquest principi de justícia per manca d'aquesta identitat indispensable.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Estem d'acord.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Però, jo crec, que davant d'un dualisme com ens trobem, entre la possibilitat que el vot de la dona sigui camufljat, o bé la dificultat que hi ha d'establir el carnet d'identitat amb rapidesa, jo crec que entre una cosa i l'altra hem d'escollir la que potser és més penosa, la que potser conduirà a una improvisació, però qualsevol cosa és millor que una injustícia tan grossa com la que cometríem nosaltres negant en un article amagat de la nostra Llei Municipal aquest principi constitucional establert per la República espanyola. Per això jo crec que de cap de les maneres ha d'acceptar la nostra Cambra aquesta proposició del senyor Simó i Bofarull. Jo celebrego que la Comissió no hagi acceptat aquest vot particular, i espero que amb la seva explicació reforçarà la posició de la nostra Minoria.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Duran i Ventosa.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Senyors Diputats. Jo celebrego que el vot particular presentat pel senyor Simó i Bofarull em permeti fer, diríem, una professió de fe de partidari del sufragi femení, professió de fe que no és improvisada, que no ha estat a conseqüència que aquesta idea del vot femení hagi agafat la convicció de la major part dels ciutadans espanyols, sinó que prové ja dels anys, dissortadament llunyans, de la meua primera joventesa. Recordo que quan jo tenia solament vint-i-un o vint-i-dos anys, en aquella edat en què es llegeix tant com es pot, i no pas les coses absolutament necessàries per a la vida, com ho hem de fer en el moment actual, va caure a les meves mans un llibre nord-americà, que es titula *La Dona davant del sentit comú*, i en aquell llibre nord-americà, que en aquells temps de lleures em vaig permetre traduir, pel meu ús personal simplement, es defensava amb arguments solidíssims la necessitat que la dona tingués el vot. Es tractava d'un temps en què la dona encara no tenia el dret de sufragi — no sé si el tenia en algun llunyà país — en cap gran país d'Europa ni d'Amèrica. En aquell llibre vaig trobar arguments tan sòlids, tan fermes, tan fonamentals, que, francament, jo no crec pas, i no ho prendrà pas a molèstia el senyor Simó i Bofarull...

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: No senyor, no.

El Sr. DURAN I VENTOSA: ...que ni tan

sols tota aquesta argumentació que ens reserva pel moment de la rectificació, podrà tenir més força que els arguments nombrosíssims exposats per l'autor nord-americà.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Era autor o autora?

El Sr. DURAN I VENTOSA: Autor. I en aquest llibre em vaig convèncer de dues coses. La primera, de la necessitat del sufragi universal masculí, que jo confesso que, en aquells temps, no n'estava pas gaire convençut.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Ni ara. (*Rialles.*)

El Sr. DURAN I VENTOSA: I després del sufragi universal femení, i des d'aquells moments, tota la part de sentit de democràcia que jo pugui tenir en aquestes matèries, no m'han abandonat més. Des d'aleshores a aquests moments, precisament la qüestió ha canviat completament d'aspecte. Si tractéssim d'establir o no establir el dret de sufragi a favor de la dona, tindria molt de gust en discutir amb el senyor Simó i Bofarull o amb qualsevol dels senyors Diputats, les raons que hi ha a favor de la concessió d'aquest sufragi, però és que en el moment actual ja no es tracta que ens haguem de convèncer; precisament en el moment actual, fins aquells que creuen que és un error l'haver concedit el vot a les dones, no tenen avui dia el mitjà de poder votar en contra d'aquests vots de les dones, perquè les Lleis fonamentals es distingeixen entre Lleis constitucionals, que vol dir que no poden ésser alterats llurs preceptes més que mitjançant uns determinats requisits que en la mateixa Constitució es donen, i Lleis de caràcter ordinari, que poden ésser objecte de reforma pels tràmits ordinaris també. Però per alguna cosa la República establí una Constitució, i per alguna cosa també, en establir-se l'autonomia de Catalunya i organitzar el Poder parlamentari dintre de la Generalitat, establírem també una Constitució interna. I per alguna cosa també s'establiren, tant dintre de la Constitució de la República, com en la Constitució de la Generalitat de Catalunya, els mitjans únics per poder modificar els preceptes constitucionals. ¿Es que es tracta ara d'anar a modificar-los? No sabem pas que ningú ho proposi. Doncs, si és així, ens trobem lligats pels textos legals. Es diu en el nostre Estatut, en l'art. 20: «La Llei regularà l'exercici del sufragi, sobre la base de la igualtat entre els sexes»; i la Constitució de la República, Llei també per a tots nosaltres, inclús per als homes de la caverna, (*Es dirigeix al senyor Ruiz i Ponseti. Rialles.*) que aquí, no crec, que n'hi hagi cap present, però per si n'hi hagués algun aquí o al defora, diu l'art. 36: «Los ciudadanos de uno y otro sexo, mayores de veintitrés años, tendrán los mismos derechos electorales». I davant d'aquests dos textos em sembla que una discussió acadèmica, sobre si convé o no convé concedir el vot a la dona, sobre si el vot concedit a la dona portarà aquestes o altres conseqüències, fóra una discussió que, si no tinguéssim res més que fer i la temperatura hi invités, fóra molt agradable de tenir-la en el Saló de Sessions; però, des del moment en què hi han uns preceptes constitucionals que ens obliguen i que ens obliguen, s'opini com s'opini, no tenim

altre remei que ajustar-nos estrictament al que estableixen aquests preceptes constitucionals.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Es molt fàcil que la Majoria opini lo contrari.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Encara que així fos, senyor Simó i Bofarull; encara que aquest criteri comptés amb el vot de la Majoria, encara que aquest criteri comptés, no sols amb el vot de la Majoria, sinó amb la unanimitat de la Cambra, no es podria establir, perquè la Cambra hauria de començar per a reformar la seva pròpia Constitució, seguint els tràmits que en la nostra Constitució ens hem donat. Però, ni amb la unanimitat de la Cambra, ni tan sols amb la unanimitat dels electors de Catalunya, no tindríem força suficient per a reformar l'art. 36 de la Constitució de la República espanyola.

Es un dogma cabdal de tota democràcia el de respecte a les Lleis, i nosaltres, naturalment, que ens guardarem moltíssim de pretendre donar lliçons de democràcia al senyor Simó i Bofarull, ni als altres senyors Diputats que tinguessin el mateix criteri que el senyor Simó i Bofarull sobre aquesta qüestió.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Les rebriem amb molt de gust.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Però entenem que, sense donar lliçons a ningú, l'obligació primera d'una democràcia és respectar les seves pròpies Lleis, i des del moment que la democràcia general d'Espanya i la democràcia catalana han establert que les dones tenien el mateix dret polític, el mateix dret a votar que els homes, totes les consideracions que es puguin fer, totes les dificultats i diferències que es vulguin establir o posar entre els ciutadans d'un i altre sexe serien anticonstitucionals, serien absolutament il·legals, i no tenim capacitat de cap classe per a poder resoldre sobre aquest particular en sentit contrari els preceptes constitucionals. (*Molt bé!, en la Minoria de Lliga Catalana.*)

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Tauler.

El Sr. TAULER: Senyors Diputats: Fem en aquesta ocasió ús de la paraula, en primer terme, per a dirigir-nos al bon amic i company Simó i Bofarull i donar-li, no una explicació, que crec que no se li exigeix, però sí per dir-li el per què jo he contestat en nom de la Comissió en una forma que podríem qualificar de brusca en rebutjar el vot particular.

El Sr. TRIAS DE BES: Brusca, no.

El Sr. TAULER: Jo acabava d'entrar al saló i no sabia, vertaderament, si havia d'ésser jo l'indicat per a contestar la defensa d'aquest vot particular en nom de la Comissió. Però com que l'amic Simó i Bofarull sap perfectament — ell més que jo, perquè té més pràctica parlamentària — els individus de la Comissió, quan es tracta d'un vot particular formulat pels mateixos companys de la Majoria o de les Minories, és molt natural que primerament escoltin la defensa d'aquest vot particular per a després recollir també els diferents parers d'altres senyors Diputats, parers que poden ésser de conformitat o de disconformitat amb aquest vot, i més tard parlar la Comissió per a fer un resum.

Dit això, he ar de fonamentar el per què la majoria de la Comissió — que sembla que en aquest punt també ve emparada per l'opinió d'altres grups de la Cambra que tenen representants en aquesta Co-

missió — no pot acceptar el vot particular del senyor Simó i Bofarull. No l'acceptem: Primer, perquè entenem que tenim una Constitució, la Constitució de la República, que taxativament imposa que la dona, per fi, té igualtat de drets polítics i electorals que l'home, i que estableix que l'home té el dret de sufragi. En segon terme, perquè així s'ha aprovat dintre d'aquesta mateixa Cambra en l'Estatut Interior de Catalunya. En tercer terme, perquè així ho pressuposen els principis bàsics del nostre Partit d'Esquerra Republicana pel que fa referència a la majoria de la Comissió. I en quart terme, perquè molt recentment s'ha debatut aquest extrem en un dels Congressos del nostre Partit, i en aquest Congrés, després de sentir les opinions favorables i adverses, es va acordar que no es podia privar, ni tan sols deixar en suspens, l'exercici del dret del vot de la dona.

En ordre a aquesta qüestió, senyors Diputats, segurament, el que es requereix és que es cèrquin, abans d'anar a les eleccions nòrmes que facilitin els mitjans per a la identificació de la dona votant.

El Sr. TRIES DE BES: I de l'home.

El Sr. TAULER: De l'home, senyors Diputats, ja hi són aquestes normes. En quant a l'home, hi ha normes, que crec que no necessiten major amplitud. Però en quant a la dona, nosaltres entenem, i en dir «nosaltres» ja no ens referim al nostre Grup polític sinó a tots els Partits, perquè en reunió de Secretaris de Partits polítics, — en la qual figurava el malaurat representant de la Minoria de Lliga Catalana Ferran Agulló, es va acordar així — enteníem i entenem que el que fa falta és que es cerquin facilitats d'identificació, perquè no es doni el cas que la dona, sigui d'Esquerra o de Dreta, quan arribi a la mesa electoral es trobi en la impossibilitat de poder exercir el seu dret de vot.

I cercant aquestes facilitats — que hi poden ésser amb Llei electoral i sense Llei electoral en una disposició del Govern — quan es convoquin les eleccions, el senyor Simó i Bofarull haurà salvat molts dels seus escrúpols. Perquè, senyors Diputats, si nosaltres anéssim ara a suspendre el dret de la dona, demostrariem, o que no tenim confiança amb la dona d'Esquerra o que tenim por de la dona d'Esquerra, quan la realitat és que tenim plena confiança amb la dona d'Esquerra i no tenim por de la dona d'Esquerra. Nosaltres tenim absoluta confiança en les dones d'Esquerra, i per això volem donar les facilitats necessàries perquè puguin exercitar els seus drets. I si fins ara l'Esquerra de Catalunya ha obtingut votacions nodrides, no dubtem que també seran nodrides les votacions en què hi intervingui la dona.

I dit això, crec que res més he d'afegir, perquè estan suficientment fonamentats els principis legals i polítics, que són els que hem de tenir en compte.

El Sr. CONSELLER de Governació: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Conseller de Governació.

El Sr. CONSELLER de Governació: He demanat la paraula per a contestar als senyors Simó i Bofarull i Ruiz i Ponseti, que han fet gairebé implícitament unes acusacions al Govern de Catalunya pel retard en el relatiu a la implantació del

carnet d'identitat per a finalitats electorals. I he de dir al senyor Simó i Bofarull que ell sap perfectament que és criteri del Govern de la Generalitat, i especialment criteri del Conseller de Governació, el reconeixement de la necessitat absoluta del carnet d'identitat amb dues finalitats primordials: la primera, com a document electoral; la segona, com a element de saber la manera com es comporten els ciutadans dintre de Catalunya, per mitjà de la seva identificació absoluta, en forma que no pugui ésser falsificada.

Aquests dos conceptes han preocupat extraordinàriament el Consell de la Generalitat, i en aquest sentit ens ha preocupat tant que ja tenim preparat un Projecte de Llei sobre el carnet d'identitat. Però, respecte a la qüestió electoral, mai el Govern de la Generalitat no podia dir la seva última paraula fins que veiés com es declarava el Parlament de Catalunya; i respecte a les qüestions d'ordre públic, en el que afecta al carnet d'identitat, tampoc no es podia crear fins que fossin traspassats els serveis esmentats a Catalunya.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Ja ho he dit.

El Sr. CONSELLER de Governació: I ho reconec, però semblava que evidentment hi havia un aspecte, que és el que s'ha suscitat aquí per la qüestió electoral; i respecte aquest punt he de dir que ja està fet el projecte de manera que les dones podran identificar la seva personalitat a l'hora de les eleccions, encara que no estigui establert el carnet d'identitat amb els fins policials. A aquest efecte ja s'han fet els treballs necessaris i podem dir que en el moment de les eleccions, i perquè hi puguin prendre part les dones, tindran un document senzill, un document que serà transitori, per aquesta vegada, que servirà fins que hi hagi el carnet d'identitat aplicat als estaments de Catalunya, però amb el qual document es podrà acreditar d'una manera certa i fefaent la personalitat de la dona sense que puguin existir aquells temors que sentien els senyors Simó i Bofarull i Ruiz i Ponseti en el sentit que en ordre a la votació de les dones hi puguin haver suplantacions de personalitats. Dic això per a desvanèixer els temors que podien haver portat dintre de la Cambra les acusacions i, si no les acusacions, els recels dels senyors Diputats que han pres part en aquesta discussió.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Simó i Bofarull.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Senyors Diputats: Per a rectificar el més breument possible. Jo em felicito que el senyor Duran i Ventosa, al que jo admiro per tants de motius, es recordi de què quan era jove va llegir un llibre d'un autor americà en què es parlava del sufragi i que aquell autor hagi deixat un solc tan profund en la seva consciència. (*Rialles.*)

Jo, fa menys anys, he llegit un llibre de la meua companya de Parlament, Margarida Nellen, i crec que l'hauran llegit també els senyors Diputats, i en parlar-ne ho faig simplement per a contraposar-lo al de l'autor americà. No diré que sigui cosa de mal gust, esmentar autors estrangers, perquè res que sigui de mal gust fa el senyor Duran i Ventosa, però el que passa és que

de vegades exagerem els mèrits d'aquests autors i, en aquest cas concret, no tenim en compte una obra ben espanyola. (*Rialles en la Minoria de Lliga Catalana.*) Sí, espanyola, encara que l'autora tingui cognom alemany. Nelken coneix perfectament la dona de la Península Ibèrica — no crec que amb això digui res anticonstitucional —. (*Rialles.*)

Jo responc dels meus compromisos amb els meus electors i també responc dels compromisos amb la meua pròpia consciència, i quan les eleccions nacionals a les Corts Constituents — i jo no tenia cap tracte electoral ni amb el Partit radical socialista ni amb el Partit d'Esquerra Republicana de Catalunya, perquè anàvem els radicals autònoms amb els socialistes espanyols — en tots els cinquanta o seixanta mítings als que jo vaig poder concórrer vaig plantejar la següent qüestió: «Jo votaré sempre contra el vot femení. ¿Què me'n dieu? I se'm contestava, amb unanimitat, en sentit negatiu. També en gran part d'aquests mítings s'hi trobaven nombroses dames, i jo les requeria directament i deia: «Vosaltres, dones del poble, que voleu el vot?», i unànimement em deien que no. I l'altre dia, perquè el temps d'avui que es viu tan de pressa és un factor molt més important que abans, em trobava a Falset en una reunió d'Alcaldes del Priorat convocada pel que avui deu ésser ex-Alcalde de Falset i en aquesta reunió hi assistiren trenta-sis Alcaldes com a elements caracteritzats dels pobles, i va presidir el nostre admirat amic senyor Freixes, Governador de Tarragona. Jo vaig arribar-hi un xic tard...

Seré un xic més llarg en la meua rectificació si la Presidència m'ho permet. (*Rialles.*)

El Sr. PRESIDENT: La Presidència no té cap impaciència i escolta amb molt de gust les disquisicions del senyor Simó i Bofarull.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Doncs bé; el Governador civil, home d'una gran capacitat, que jo admiro i que admirem tots els que el coneixem, deia, en arribar jo, coses molt substancials als Alcaldes allà reunits i parlava del vot femení i es recordaven certes declaracions d'eminents personalitats de la República i de Catalunya. Jo, respectuós amb totes les personalitats, perquè considero que totes tenen més vàlua que jo, vaig reservar la meua opinió, però després, en ésser a l'hora del dinar, vaig dir a l'amic Freixes: «Ara veureu. Vós, Alcalde de Bellmunt, ¿voleu el vot de la dona?» I va contestar: «No, de cap manera». I així els trenta-sis Alcaldes allà reunits, o sigui el mateix que deia Margarida Nelken i al contrari del que diu l'autor americà a què ha al·ludit el senyor Duran i Ventosa. (*Rialles.*)

Un Sr. DIPUTAT de Lliga Catalana: I el que diu l'Esquerra.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Jo no desitjaria altre argument que considerar l'actitud de les dretes i de les extremes dretes armades avui de punta en blanc o de punta en negre, donat la seva color, i que es converteixen en els paladins incansables del vot femení. Ells han redimit a la dona, ells que li negaven el divorci i la separació, ells que la tenien sotmesa a un règim familiar pitjor que el romà. De manera que han volgut fer

un ent polític perfecte per a intervenir en les funcions de la sobirania pública abans que tingués temps de palpar-se la seva persona física per saber que era persona i que formava part del concert civilitzat; i ara li volen donar el vot, els que fa menys de dos anys eren enemics del sufragi universal masculí, i deien que el sufragi era una ficció, un sarcasme; i afegien: On va un país que té un 50 per 100 d'analfabets, si se'ls dona el sufragi? I on qui no està agafat pel bec, ho està per l'estómac o per alguna altra part més inferior, i volien el sufragi corporatiu, la representació corporativa, i el vot de qualitat. (*Rialles.*) I ara resulta que nosaltres som uns heretges, i que, tot i no volent-nos donar lliçons de democràcia, diuen que ens les donen, i nosaltres, que no vivim de doctrines abstractes, que no som teoritzants, que no vivim en un laboratori ple de retortes i de tubs i d'aparells estranys, on es destillen elucubracions, sinó que vivim tocant les rels del poble, que sé el que sua i treballa i el que paga i el que vol votar, diem: amb quin dret allà i aquí, hi hagin principis bàsics o no, no vulguin reconèixer que es van equivocar; perquè jo, a més, diré que no teniu el valor de reconèixer que us heu equivocat, perquè la immensa majoria dels que van votar allà i que van votar aquí, i que avui votaran en contra del meu vot particular, els conec i no hi ha més que mirar-los la cara i la seva pròpia història i saber el que estimen la República i els avenços del demà, per a saber que en la seva consciència, en el fons, n'estan profundament penedits.

Ara, si nosaltres encara vivim de les il·lusions de Faust o bé combreguem en el «sostenella i ro emmendalla» llavors encastelleu-vos en el vostre propi error, i ja en parlarem l'any que ve. (*Rialles.*)

El Sr. CONSELLER PRIMER: Es lleialtat a la Constitució.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: La Constitució també diu que el ciutadà és lliure d'anar allà on vulgui, té la llibertat de l'expressió del pensament, té llibertat d'impremta, etc. Els drets individuals i els drets polítics han d'estar declarats a la Constitució d'una manera, podríem dir-ne, dogmàtica; però quan vénen les altres Lleis que les articulen i on es regularitza l'exercici d'aquests drets en determinat sentit, crec jo que seria fer una ofensa al Parlament creure que s'havien pres seriosament les raons de constitucionalitat que s'han donat. Ells coneixen la Constitució, encara que no l'hagin votada alguns, estan disposats tots a acatar-la, i jo me'n felicito perquè crec que tan republicans són els uns com els altres, encara que els que són d'extrema dreta és com si no ho fossin (*Rialles.*); però els principis de la Constitució els reconeixen. ¿Quin dubte hi ha que Lleis orgàniques, les dites constitucionals o complementàries de la Constitució, són les que regulen els drets polítics, naturals i civils, inscrites en la Constitució com a decàleg o hectàleg (segons el número que tinguin), com a programa dogmàtic dels drets civils o de la civilitat de la persona humana dintre d'un poble? I així s'arriba ja a la Llei d'Ordre Públic, a la Llei de Vagabunds i d'Impremta i àdhuc a una Llei d'excepció, i que vingui un i digui: «Oh, és que la Constitució em reconeix el dret d'escriure en el periòdic

que em doni la gana». No; reconeix el dret, però el regula després; res més que regular-lo.

Jo no vaig tenir l'honor de concórrer al Congrés del Partit d'Esquerra Republicana de Catalunya, però jo vaig seguir amb l'atenció que es mereixia les seves deliberacions i acords; i si la memòria no m'és infidel — que crec que no tinc d'infidel ni la memòria (*Rialles*.) — resulta que els periòdics deuen equivocar-se en sentar una interpretació tan directa i autèntica com la del senyor Tauler; però no he vist que ni *L'Opinió* ni *La Humanitat* hagin rectificat, i allà es va prendre l'acord (jo crec que en forma confusional des del punt de vista material) de què aquesta matèria, després de torns en pro masculins i femenins i de torns en contra femenins i masculins, no podia ésser objecte d'acord del ple del Congrés, sinó que havia de deixar-se a la plena i única sobirania del Parlament català. I ara l'estem exercint: Ara estem complint, senyor Tauler, els acords del Congrés d'Esquerra Republicana de Catalunya. I no rebutgeu sistemàticament el vot particular, que és constitucional i és polític; ara, si vosaltres també esteu aficionats d'un doctrinarisme dogmàtic apriorístic que us nega la visió clara de la realitat, els que donem la veu d'alarma podrem passar en tot cas per uns equivocats avui, i vosaltres us inspirareu més. ¿Què més voldria jo, senyors Diputats, que equivocar-me de manera radical i profunda! No podeu arribar a pensar amb quina satisfacció jo, el mes de desembre, veuria que aquí jo era un reaccionari, un cavernícola que m'oposava a aquest progrés brillant, a aquesta redempció a tota orquestra de la nostra bella i digna companya. Sóc un petit reaccionari que entenc que no volem mal a la República ni a l'autonomia. (*Rialles*.) Ens hem de voler nosaltres mateixos aquest petit bé que significa suprimir en nosaltres aquesta aresta d'orgull que brota i impedeix rectificar; i la forma de rectificar crec que no és en descrèdit ni del Congrés ni d'uns principis bàsics, ni menys en descrèdit de la Constitució. Es pot regular tot el dret regulat en la Constitució, per Lleis complementàries. No pretenem res més, i jo us garanteixo que, excepte els que fan la comèdia fora de Barcelona, o de si hi ha algú també inficionat d'aquest pernicios doctrinarisme, la unanimitat del poble de Catalunya, amb congressos o sense congressos, està al costat d'aquest vot particular. Creieu-ho.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Duran i Ventosa.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Senyors Diputats: Jo crec que el senyor Simó i Bofarull s'haurà fet càrrec que si he citat un autor nord-americà no ha estat per fer una exhibició, que hauria estat d'una erudició més que barata, baratíssima. No ho he dit per anar a explicar si havia llegit o no havia llegit un llibre d'un autor nord-americà, com la V. S. ha llegit el llibre de Margarida Nelken, perquè això de llegir un llibre és una cosa que està a l'abast de tothom. Si precisament he fet aquesta referència ha estat per prevenir aquest argument que ha fet el senyor Simó i Bofarull, i que podrien fer altres senyors Diputats, de si nosaltres defensem ara els sufragis femenins per unes conveniències de partit en vista dels primers resultats, sempre eventuals, que puguin tenir les vinents eleccions. Ha estat per això,

senyor Simó i Bofarull i senyors Diputats, que jo he dit que en una data ja molt llunyana — i no voldria dir el nombre d'anys per una coqueteria que em perdonareu — era partidari del sufragi femení. Vull dir que no ha estat precisament per aquesta conveniència electoral que pugui tenir el...

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: I ca!

El Sr. DURAN I VENTOSA: ...sufragi femení. Diu el senyor Simó i Bofarull que ara el defensen les dretes, i ell fa, amb molta habilitat, una confusió voluntària entre dretes i extremes dretes i cavernes, etcètera. Evidentment, senyor Simó i Bofarull, que des de l'escó en el qual la V. S. està assegut nosaltres estem a la dreta. No en parlem més, som a la dreta. Com dic, dretes i esquerres tenim unes idees determinades, i el que ara discutim no és pas la posició en què estem asseguts, sinó el punt de vista que tinguem respecte d'aquest problema del vot femení.

Qui és que ha establert el vot femení? ¿Es que han estat les dretes precisament o ha estat una majoria de les Corts de la República, composta, suposo — no tinc les dades aquí a la vista —, d'Acció Republicana del senyor Azaña, dels socialistes — que no deuen ésser gaire d'estrema dreta —, de radicals-socialistes...

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Tots varen votar en contra.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Uns o altres varen ésser. Els d'Esquerra Republicana de Catalunya.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Només la meitat. Demano la paraula per aclarir-ho.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Per una majoria que deuria ésser la majoria parlamentària legal, que deuria ésser major en nombre.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Perquè s'hi va ajuntar l'extrema dreta.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Senyor Simó i Bofarull, si tots haguessin estat partidaris del contrari, em penso que no hauria prevalgut en la votació de les Corts Constituents.

Ara, el senyor Simó i Bofarull, ha fet aquí unes manifestacions que vénen a representar un penediment del que s'hagi acordat pels Partits republicans espanyols; però jo no el vull seguir en això, perquè en això podríem anar a entrar a un examen que ja comprendrà que no seria pas per un afecte especial als Partits que ara governen, però em sembla que en el moment actual no és l'ocasió d'anar a discutir les conseqüències que hagi pogut tenir la conducta subsegüent a la votació de la Constitució que hagin tingut els Partits governants. Si a això entrés, com m'invita a entrar-hi el senyor Simó i Bofarull, tinc la seguretat que la campaneta de la Presidència em diria, amb molta raó, que no és aquesta una ocasió per anar a tractar de la conducta del Govern de la República. Se'n penedirán o no se'n penedirán, els Partits que han votat el sufragi femení, del que aleshores varen fer. Però mentre aquest penediment no porti les seves conseqüències legals, és una Llei de la República i una Llei catalana que tenim l'obligació de consagrar i de respectar.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Demano per parlar, per aclariments.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Però abans d'acabar jo em permetré dir-li, al senyor Simó i

Bofarull i als senyors Diputats, per si algun dubte els quedés, que no tinguin cap escrúpol de seguir votant a favor del sufragi femení, que si alguna de les conquestes d'aquest segle té eficàcia i ha d'ésser respectat en l'esdevenidor, ha estat aquest, precisament, de la igualtat dels drets entre els homes i les dones; que era una injustícia notòria, una injustícia que cridava al cel, el fet que a les dones no es comptessin en allò que són els deures de ciutadania; i ara, a les dones se'ls exigeix, i de la mateixa manera que als homes, a què contribueixin al pagament de les contribucions i dels impostos de l'Estat i dels Ajuntaments, a les dones se'ls exigeix el compliment de totes les obligacions cíviques, però que a les dones, en canvi, se'ls tregués tots els deures que havien de correspondre al compliment d'aquestes obligacions, seria injust. Aquesta injustícia ha estat reparada. Les dones han de tenir els drets pel mateix que tenen els deures. Suposo que ni el senyor Simó i Bofarull ni cap dels senyors Diputats no serà pas partidari de què fem una excepció d'obligacions cíviques a favor de les dones. Doncs, mentre no es faci aquesta excepció de les obligacions, és ben just que tinguin també tots els seus drets de la mateixa manera que els tenen els ciutadans de l'altra sexe.

Precisament per tots aquests problemes d'ordre civil a què el senyor Simó i Bofarull ha fet referència; precisament perquè les Lleis han d'anar-se reformant amb un major respecte a la personalitat de la dona; precisament perquè els drets de la dona i la igualtat de la dona ha de tenir la seva consagració legislativa i ha de tenir les seves garanties davant de tots els Governos, és que les dones tenen un dret perfecte a l'exercici del sufragi actiu, i m'extranya moltíssim que hi hagi alguns Diputats que, volent ésser demòcrates i volent sostenir el principi general de la sobirania del poble, vulguin venir aquí a pretendre que es tregui a les dones l'exercici d'aquest mateix dret, sobretot quan l'única raó que s'ha donat aquí és la de què en una reunió d'uns quants representants d'uns determinats pobles d'una determinada «província» de Catalunya, feta aquesta consulta veritablement confusional, simplement en un míting, preguntant: «Voleu tal cosa?», es va dir sí o es va dir no.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: És un plebiscit.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Si és en aquesta forma de plebiscit que s'han d'acordar totes les grans reformes, ai, senyor Simó i Bofarull, que en serà de difícil fer cap reforma política! A mi em mereixen tots els respectes les opinions dels Alcaldes del Priorat i la dels Alcaldes de totes les poblacions de Catalunya.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: ¿I el de les pàgines? (*Rialles.*)

El Sr. DURAN I VENTOSA: També em mereixen tots els respectes aquestes bones pàgines del Priorat que quan el senyor Simó i Bofarull els demanava si els interessava el dret de votar, allegaven que no, que ja en tenien prou en què el senyor Simó i Bofarull els representés. (*Rialles.*) Jo comprenc la confiança que en el mandat del senyor Simó i Bofarull tinguin les pàgines del Priorat, però, per da-

munt de l'opinió de les pàgines del Priorat, o almenys al costat d'ella, hi ha d'haver el mandat, que també té el seu valor, dels Diputats a les Corts Constituents de la República i el dels Diputats del Parlament de Catalunya. (*Molt bé!, en la Minoria de Lliga Catalana.*)

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Simó i Bofarull, per aclaracions.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Jo podria dir ara al nostre admirat amic senyor Duran una cosa semblant, *mutatis, mutandi*, a la que em deia el senyor Ruiz i Ponseti quan s'ha començat a defensar aquest vot particular: «Que més voldria jo que defensar una posició falsa, agafant-me a fer un simulacre d'argument sobre els Alcaldes del Priorat i sobre les pàgines del Priorat!» Però jo em permeto recordar que en les Corts Constituents de la República va ésser la Majoria socialista, conegudament doctrinària, la que va imposar el vot femení. Cinc minuts d'història per a posar els punts sobre les is. La Minoria radical socialista va votar absolutament en contra; la Minoria d'Esquerra Republicana de Catalunya es va dividir...

El Sr. SOL: Es estrany!

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: El Partit radical va votar en contra; el Partit federal també es va dividir (*Rialles en la Minoria de Lliga Catalana.*), però en canvi el Partit on hi va haver una unanimitat... pètria (*Rialles.*) — ¿no es diu així? — va ésser en les dretes.

Va ésser un dels dies que jo he patit més en la meua vida en veure el resultat de la votació, en veure el disbarat que es feia, però, al mateix temps, compensació de la divina providència, em complaia d'una manera cordial i profunda al veure l'aspecte beatífic de les dretes (*Rialles.*): aquells reverends sacerdots, alguns d'ells de gran pes dintre de les deliberacions de les Corts, tenien un aspecte que semblava que ja estaven transfigurats a l'altra vida i estaven disfrutant de la presència de l'etern. (*Rialles.*) Això era una petita compensació de l'amargura que sentíem els que veïem que es cometia un gran error. Però hi va haver un incident parlamentari que el senyor Duran i Ventosa ha oblidat, i és que algun temps després de votar-se la Constitució es va presentar, precisament signada per elements d'Acció Republicana i per elements radical-socialistes, una proposta d'addició a la Constitució, en la qual s'ajornava, no diré *ad calendas*, l'exercici del vot femení. Però es va donar el cas — aquelles coses que a voltes passen en les meses de les assemblees, i no em refereixo precisament a aquesta (*Rialles.*) — que es va votar un dia que mancaven trenta Diputats radicals i onze d'Acció Republicana, que haurien votat a favor d'aquesta proposta i, malgrat això, jo vaig tenir notícia, no crec pas cometre una indiscreció, que Indalecio Prieto va fer sortir del saló trenta Diputats socialistes i per quatre vots es va perdre aquesta proposició incidental. I ara puc dir un altra cosa. Jo, que sóc el més modest de tots, sóc una mica inquiet; allà, quan encara no hi havia cap republicà, jo ja estava fixat per la policia com impulsu perillós. He procurat posar-me en contacte amb elements dels grups parlamentaris, gent que estaven al corrent del que es feia allà i que els passa el mateix que ocorre aquí, però allà ja feia dos anys que es parlava de revolució i aquí fa vuit mesos tan sols, i, per

tant, em semblava a mi que el sistema extern per anar de cop, de front, a una modificació o legislació que calmes els escrúpols constitucionalofílics (*Rialles*.), no ja constitucionals, sinó constitucionalofílics del senyor Duran (*Segueixen les rialles*.), fóra un acord del Parlament d'aquí en aquest sentit. Tinc la profunda convicció — no dic això perquè influeixi en la votació, però aquestes deliberacions perquè jo procuro portar el meu gra de sorra a les qüestions que m'interessen i no faig més que exercir un dret i complir un deure — que podríem anar aquí, també, a una iniciativa semblant, no perquè sigui necessari, perquè el vot particular és plenament constitucional, sinó per a calmar aquesta inquietud i per a aprofitar allà la lliçó, si voleu, senyors nacionalistes, que els poguem donar nosaltres.

El Sr. PRESIDENT: Va a procedir-se a la votació del vot particular. ¿Votació ordinària?

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Nominal.

Es procedeix a la votació nominal del vot particular, el qual és rebutjat per 30 vots contra 5.

Senyors que han dit SÍ:

Sr. Colldeforns.
Sr. Fàbrega.
Sr. Ivars.
Sr. Mora.
Sr. Simó i Bofarull.

Senyors que han dit NO:

Sr. Pi i Sunyer.
Sr. Selves.
Sr. Armengol
Sr. Balart.
Sr. Blasi.
Sr. Bru.
Sr. Cerezo.
Sr. Espanya.
Sr. Fontbernat.
Sr. Guinart.
Sr. Rovira i Virgili.
Sr. Sellés.
Sr. Soler i Bru.
Sr. Tauler.
Sr. Duran i Ventosa.
Sr. Romeva.
Sr. Rovira i Roure.
Sr. Secanell.
Sr. Sol.
Sr. Tries de Bes,
Sr. Vallès i Pujals.
Sr. Ventosa i Calvell.
Sr. Comorera.
Sr. Fronjosà.
Sr. Ruiz i Ponseti.
Sr. Martínez i Domingo.
Sr. Mies.
Sr. Dot.
Sr. Rouret.
Sr. Casanovas.)

El Sr. PRESIDENT: Resta rebutjat el vot particular.

(Es dona lectura al següent vot particular, presentat a l'art. 42 del dictamen:

«El Diputat que sotasigna té l'honor de sol·licitar l'aprovació del següent vot particular a l'ar-

ticle 42 del dictamen sobre el Projecte de Llei Municipal de Catalunya.

A l'art. 42 s'afegirà:

«El sufragi actiu dels electors femenins començarà a exercitar-se en la renovació d'Ajuntament que se celebri l'any 1938».

Palau del Parlament, 8 d'agost del 1933. — Jaume Simó i Bofarull.»

El Sr. PRESIDENT: En realitat, és el mateix vot particular d'abans; és una reproducció gairebé antireglamentària de l'altre. Hi ha algun senyor Diputat que vulgui sostenir-la?

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: La presidència li hauria de fer una advertència, i és que com gairebé és una reproducció del vot particular anterior, a la inversa, per a abreujar la deliberació, sense que la presidència el vulgui coaccionar i tota vegada que la V. S. ha fixat ja la posició de la Cambra, li agrairia quan menys que la sostingui amb breus paraules.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Jo, per a evitar que semblés que la Presidència em volia coaccionar i essent qualsevol indicació seva per a mi una ordre que acato amb la més gran satisfacció, ja tenia el propòsit de no esmerçar ni una sola paraula en defensar aquest vot particular. En realitat aquest vot particular, quant als fets, si s'aprovava l'un vindria a ésser inútil l'altre. No aprovat l'un, podem provar sort amb l'altre, perquè de fet, els requisits que nosaltres assenyalàvem en el que s'acaba de rebutjar, vindrien a implicar uns quatre o cinc anys de lapse, i en el segon es diu que s'ajorni l'exercici actiu del vot femení fins a les primeres eleccions de renovació d'Ajuntaments que es celebrin l'any 1938. De manera, que jo em limito a mantenir el vot particular i demanar votació ordinària.

El Sr. PRESIDENT: La Presidència li agraeix les facilitats que dona.

(En votació ordinària resta rebutjat el vot particular. Han votat al seu favor els senyors Simó i Bofarull, Fàbrega i Colldeforns.

A continuació és aprovat l'art. 42.

Es posa a discussió l'art. 43 del dictamen, al qual no ha estat presentat cap vot particular ni cap esmena.)

El Sr. TAULER: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula la Comissió.

El Sr. TAULER: Saben, perfectament, els meus companys de Comissió que quan es varen discutir aquests articles, jo no formava part encara de la mateixa. Es per aquest motiu que jo em permeto només indicar com a suggerència que es podria addicionar a aquest art. 43 un paràgraf que consignés que cap candidat podrà figurar en dues llistes, i en el cas de què aquest candidat que figurés en dues llistes no fes ús del seu dret a escollir, serà únicament vàlid el que figuri en la llista primerament presentada.

(S'aprova l'art. 43 amb l'addició aquesta.

Es dona lectura al següent vot particular presentat a l'art. 44 del dictamen:

«Els Diputats que sotasignen tenen l'honor de formular el següent vot particular al dictamen

sobre el Projecte de Llei Municipal de Catalunya, en el seu art. 44.

L'art. 44 quedarà redactat així:

"La designació dels Consellers es farà pel sistema de representació proporcional, segons les següents bases:

Per a la formació de la xifra electoral es sumaran els vots obtinguts per les llistes en votació superior al 3 per 100 del total d'electors que constitueixin el Cens del Municipi. Les llistes amb votació inferior no entraran en compte ni participaran en la distribució de llocs.

La xifra electoral es dividirà pel nombre de Consellers a designar, i el resultat de la divisió serà el coeficient electoral.

S'atribuiran a cada llista o Partit tants llocs de Conseller com vegades el nombre de vots obtinguts compregui el quocient electoral. Els residus de les divisions seran menyspreats.

Després d'haver atribuït a cada una de les llistes els llocs que els correspongui, els llocs de Conseller que probablement quedaran encara vacants, com a resultat d'haver menyspreat els residus, seran atribuïts a la llista que hagi obtingut major votació, a més a més dels llocs que ja li havien correspost com a resultat de l'aplicació del quocient electoral."

Palau del Parlament, 8 d'agost del 1933. — Vallès i Pujals, Duran i Ventosa, Vidal i Guardiola, Rovira i Roure, Ruiz i Ponseti i Serra i Moret.»

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula la Comissió.

El Sr. ESPANYA: La Comissió no accepta aquest vot particular.

El Sr. VALLÈS I PUJALS: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Vallès i Pujals.

El Sr. VALLÈS I PUJALS: Senyors Diputats: Havíem dit des del primer moment en què vàrem començar a discutir aquesta Llei que en les deliberacions hagudes a la Comissió havíem arribat a un acord perfecte respecte a tots els extrems d'aquesta part de Llei que s'ha portat dictaminada ara, menys en un, fonamental, que és aquest del sistema electoral. Han sorgit després aquelles incidències de les quals no cal ara tornar a parlar, que han fet que hi hagués disconformitat en alguns punts en virtut d'unes esmenes que s'han presentat a la Cambra. Però el fet real és que la gran divergència, la forta divergència que des del primer moment es va marcar a la Comissió fins al punt de no haver-hi possibilitat d'arribar a una harmonia entre la Majoria i les Minories, fou a l'entorn d'aquest principi del sistema electoral que s'havia d'establir a Catalunya per a la renovació dels Ajuntaments.

Així, doncs, assenyalant l'art. 44 del Projecte el criteri de la Majoria d'Esquerra Republicana, millor dit, dels membres de la Majoria que formen part de la Comissió, en el sentit d'establir un sistema electoral que ells creuen l'adequat per aquest moment, les dues Minories conjuntament, la d'Unió Socialista i la de Lliga Catalana hem formulat per mitjà d'aquest vot particular que ara jo m'aixeco a defensar, el nostre criteri, en

el sentit d'establir a Catalunya el sistema conegut per representació proporcional.

(Ocupa la Presidència el senyor Martínez i Domingo, Vice-president segon de la Cambra.)

El Projecte de majoria al qual va oposar-se aquest vot particular nostre, estableix un sistema que jo, sense ofensa per a ningú, vull qualificar d'arbitrari. Disposa el Projecte a aquest particular, que la llista que obtingui major nombre de sufragis, obtindrà el 65 per 100 dels llocs a cobrir, afegint'hi encara que es donarà a aquesta llista un lloc més quan tingui a favor seu un residu. I després de donar aquest 65 per 100 a la candidatura que hagi obtingut la majoria dels vots, en quant als llocs restants s'estableix en el Projecte una dualitat de criteri, segons sigui el nombre d'habitants de la població.

Per a les poblacions de més de 10,000 habitants, s'atribueix el 65 per 100 dels llocs que resten per a adjudicar a la llista que segueixi en vots a la que hagi tingut majoria; el 65 per 100 dels llocs que encara quedin després d'aquesta segona adjudicació, a la llista que segueixi, i així successivament mentre cada una d'aquestes llistes obtingui, almenys, el 5 per 100 dels vots en la ciutat de Barcelona, i el 10 per 100 en les altres poblacions. En quant a les poblacions de menys de 10,000 habitants, després d'haver atribuït el 65 per 100 dels llocs de representació a la llista de major votació, s'atribueixen tots els restants a la llista que la segueixi en ordre, menyspreuant totes les altres llistes; de manera que així com a les poblacions de més de 10,000 habitants es reparteixen els llocs en aquest sistema de sempre el 65 per 100 entre les diferents llistes, en les poblacions de menys de 10,000 habitants, només es reparteixen els llocs entre dues llistes, la de majoria i la primera que obtingui llocs de Minoria. Aquest és en línies generals el sistema que estableix el Projecte que presenta la Majoria de la Comissió.

Enfront d'aquest sistema nosaltres proposem, com he dit abans, el sistema de la representació proporcional. Però no és cosa tan fàcil com pugui semblar a primera vista fer una defensa de la representació proporcional, i no pas per dificultats que aquesta defensa presenti, sinó precisament per la seva senzillesa. Cada Partit, cada ideologia, diem nosaltres, ha de treure triomfant un nombre de candidats en proporció amb el nombre de vots que aconsegueix. Aquest és el principi en el qual es basa la representació proporcional, i això, com deia ara fa un moment, es fa bastant difícil de defensar, de trobar arguments per a defensar-ho, perquè arriba a tenir la categoria d'una d'aquelles veritats axiomàtiques, d'aquelles que no sabem defensar de tan evidents com són. És una cosa com aquelles que diem nosaltres, per exemple, quan diem que la línia recta és la més curta entre dos punts o que dues coses iguals a una tercera són iguals entre si, i totes aquestes coses que són tan evidents, que es fan tan patents, que no sabria hom com defensar-les. D'aquesta categoria arriba a ésser aquest principi de la representació proporcional. Per això quan hom es troba que vol anar a defensar la representació proporcional, en realitat, el que ha de fer és esgrimir arguments contra els que no l'accepten, contra el sistema contrari, aquell

sistema amb el qual es vol suplir el de la representació proporcional.

Així, doncs, jo, més que realment una defensa de la representació proporcional, he de fer això que estava dient, esgrimir arguments en contra del sistema que es vol imposar per a substituir aquest sistema.

En primer lloc, he de fer veure la veritable aberració que, a la meua manera de veure, significa avui l'oposar-se a la representació proporcional. No sembla sinó, senyors Diputats, que la humanitat s'ha passat llargs períodes de temps lluitant per arribar a establir uns determinats principis, i que en el moment en què els arriba a assolir es dedica a combatre'ls des d'aquell precís moment, i és això el que passa amb aquest principi de la sobirania popular, aquest principi pel qual es lluità tant temps, i, sobretot, pel qual es lluità durant gairebé tot el segle XIX per arribar a allò tan senzill; a allò que semblava tan universalment acceptat per tots els que es col·locaven dintre d'aquest punt de vista: Cada home un vot. Per a arribar a això s'hagué de lluitar contra tots els principis en què es fonamentaven els sistemes monàrquics establerts en el món; hagué de lluitar-se contra tots els principis en què es fonamentaven els sistemes de govern que adjudicaven aquest dret de governar a una colla, a una classe, entre els sistemes aristocràtics, teocràtics, per arribar a la democràcia pura, que consistia en això: Cada home un vot. Es va voler per part d'alguns matar-se aquest precepte, amb l'adjudicació de diferents vots a una mateixa persona, segons les qualitats que pogués tenir, però no s'acceptà, i es deia inflexiblement: «No, això va contra el principi de cada home un vot, i s'ha de mantenir aquest principi.»

Hi hagueren falles en la pràctica, a part de les categories de persones en les quals, amb raó — em refereixo als menors d'edat, als incapacitats, per exemple — als quals amb raó se'ls negava el dret de votar; hi havia una gran categoria, un gran sector de la humanitat, al qual se li negava sistemàticament el vot: eren les dones. Acabem de parlar-ne en aquest debat que hi ha hagut fa un moment. No es podia dir que el sufragi fos universal mentre es negués el dret de votar a la dona. Sortosament en els temps moderns han vingut gairebé tots els països a suplir aquesta deficiència, i la concessió del dret electoral, del vot de la dona, ha estat una rectificació d'aquell error i ha estat una mesura que ha tendit a què el sufragi universal fos universal de debò.

Però hi ha una altra falla evident; una altra falla capital del sistema que s'havia establert fins ara, en el sentit d'arribar a aquesta igualtat absoluta de tots els homes davant de la urna electoral, i era que, si bé és veritat que es donava un vot a cada home, aquest vot no tenia la mateixa consideració. En virtut dels sistemes que s'anomenaven majoritaris, es donava el cas que, per exemple, en una circumscripció els vots de cent electors donaven dret a un Diputat, i els vots de noranta-nou electors, no donaven dret a cap Diputat. Així, doncs, passava que a voltes, sumant aquests elements, aquests nombres de votants que no tenien representació, sumant els de diverses poblacions que formen una comarca o una circumscripció, resultava que aquells tenien més vots que els que havien obtingut representació, i ells, en canvi, no en tenien, de manera que s'establí una irritant des-

igualtat. Perquè si bé és veritat que es donava a cada home un vot, el vot que es donava a cada home no tenia la mateixa eficàcia. Hi havia uns homes que era com si tiressin el vot a un pou sense fons, perquè llur vot no tenia eficàcia de cap mena. Així, doncs, per a obviar aquesta dificultat, per a subsanar aquesta gran dificultat que presentava aquest sistema majoritari, així com per a subsanar la primera dificultat a què abans em referia s'establí el vot de la dona, per a obviar aquesta segona dificultat es proposà el sistema de representació proporcional, que, com abans deia, basant-se en el precepte en què es fonamenta el sistema democràtic modern, de donar a cada home un vot, afegeix: «Però cada Partit tindrà el nombre de representants proporcional al nombre de vots que tingui», i encara per a fer més eficaç aquest dret, s'han creat les grans circumscripcions, els grans districtes, que són els que fan desaparèixer aquelles grans dificultats que abans això representava.

Semblava que aquest principi, de tan evident, com abans deia, no havia de trobar contraris, que no havia de trobar oposició de cap mena, perquè en realitat venia a purificar el sufragi, venia a purificar i a perfeccionar la democràcia. No obstant, veiem nosaltres que avui, en trobar-se Catalunya en aquest instant precís i en aquest instant solemni en què per primera vegada ha d'establir quin serà el sistema electoral en virtut del qual els catalans, quan siguin cridats a les urnes, han d'elegir llurs representants, ens trobem amb què s'oposa al sistema de la representació proporcional el Partit que té avui el Poder a Catalunya, per l'única raó — hem de dir-ho amb tota claredat —, per l'única raó de la por que té de perdre aquest Poder que avui exercita. Combatent la representació proporcional, no admetent la representació proporcional, es ve a contradir el sistema democràtic. Ja ho he dit abans: no doneu a cada home un vot; hi ha vots de molts homes que no serveixen per a res. Entrè els vots dels altres homes, n'hi ha uns que tenen més valor que els altres, perquè a uns els dona l'eficàcia de què aquella candidatura que han ajudat a sortir triomfant, té més llocs que els que els correspondria. Ve en realitat a establir un sistema de vot plural, i per això resulta que els que s'havien oposat, en nom del principi democràtic, a l'establiment o a l'admissió del vot plural, vénen avui a establir-lo, no en favor de les diverses categories que poden tenir els diversos homes, i que els faci superiors en certs aspectes, sinó en favor dels ideals polítics que tenen uns determinats homes. Tots els homes tenen un vot, però n'hi han uns als quals no els serveix de res, d'altres que tenen una representació restringida, i uns altres al vot dels quals es dona una major eficàcia, com d'un i mig o dos vots, i això és tornar a un sistema de vot plural.

¿Quines raons es donen per a combatre la representació proporcional? Gairebé no se'n veu donar cap més en els grans debats que entorn d'aquest principi hi ha hagut, que la de què el sistema majoritari facilita els Governos homogenis i que la representació proporcional ho dificulta. Es diu: és necessari que hi hagi Govern de Partit; és necessari que governin els Partits homogenis; és necessari que els Partits tinguin la totalitat del Govern perquè puguin implantar llur propaganda, i que no hagin de viure

coalicions de Partits, que són sempre — es diu pels que esgrimeixen aquest argument — ineficaços a l'obra de Govern.

I bé; jo pregunto: ¿és que convenen realment aquests Governos de Partit? ¿Es que convé realment que hi hagi Govern d'un Partit pur, d'una ideologia estricta i concreta? Jo crec que no revelo cap secret, dient que avui, en realitat, en el món el que es fa és fugir d'aquests Governos purs. És va més aviat a cercar un equilibri, es va a cercar una ponderació, es fuig de l'extremisme, i en realitat es veu que el que s'esdevé és que els Governos de Partit escripte aguanten poc i que el poble els repugna. I sinó, no hem d'anar molt lluny, no hem de fer altra cosa que fixar-nos amb el cas de França on, malgrat que des de fa molts anys les Majories les guanyen Partits d'extrema esquerra, no s'ha aguantat cap Partit d'extrema esquerra en el Poder, i el Poder de França va lluitant per anar a establir un equilibri, per a establir una ponderació, per a anar cercant una compensació, i en realitat no fa més que fugir dels Governos de Partit, dels Governos purs i homogenis, per anar a cercar aquest equilibri i transacció que allí no tindria altra explicació, perquè la majoria del Cos electoral dona la representació total als Partits d'extrema esquerra. I aquesta raó en contra dels Governos d'un sol Partit, en contra dels Governos homogenis i purs, crec que ha de prevaldre, sobretot en el nostre poble i en el moment actual; perquè si es pot permetre aquest tipus de Govern en pobles que estiguin definitivament constituïts i en pobles que no tinguin cap problema de constitució dintre de si mateixos, quan es tracta del nostre poble, quan es tracta d'un poble com el nostre, que està en un període de constitució, ja que realment no podem considerar-nos encara un poble — em refereixo, naturalment, a Catalunya —, un poble que tingui consolidada definitivament la situació, és més necessari que mai cercar aquest equilibri i aquesta ponderació i fugir dels extremismes que poden representar en tot moment un Govern pur i homogeni. I a més a més, tingui's en compte que nosaltres som un poble que en virtut de la Constitució i de l'Estatut de la nostra autonomia, tal com ha vingut a quedar constituït el nostre poble, pensem que no tenim cap dels frens que en els diferents pobles existeixen, per a donar-nos una contraposició, que no tenim un Poder moderador, que no tenim un Senat, que no tenim el que se'n pugui dir un Tribunal de Garanties Constitucionals. I en un poble com el nostre és més necessari que hi hagi aquesta contraposició que ve d'un sistema electoral que estableixi aquesta ponderació i estableixi aquest equilibri que per mitjà de la representació proporcional es pot assolir.

No és possible, per altra part, que la representació proporcional dificulti l'establiment dels governs homogenis. És aquest un d'aquells tòpics que es comencen a utilitzar i es fan córrer i la gent s'ho comença a creure, i ho va repetint sense analitzar-ho. Però jo demano als senyors Diputats que es fixin en el que ve succeïnt en països que estan a prop de casa nostra, amb França a la que abans em referia. A França sense la representació proporcional, fa anys que no hi ha cap Govern homogeni. A França hi ha el sistema majoritari i aquest sistema majoritari no li facilita pas la manera de tenir governs homogenis. I en canvi, anant més

enllà, a Alemanya, trobem que amb el sistema de la representació proporcional, ha aconseguit el Govern actual que és homogeni... (*Rumors de la Majoria.*)

El Sr. FONTBERNAT: Això és de broma!

El Sr. VALLÈS I PUJALS: Sí; és homogeni. I vosaltres el refuseu; però això demostra que vosaltres refuseu els Governos homogenis quan no són del vostre color. Però Alemanya ha arribat al Govern homogeni amb la representació proporcional.

El Sr. ESPANYA: Ja en parlarem.

El Sr. VALLÈS I PUJALS: Vosaltres, repetiu, refuseu els governs homogenis quan no són del vostre color i amb el pensament de què el sistema majoritari que establí en aquesta Llei ha de facilitar el fet de què l'Esquerra continuï governant.

El Sr. ESPANYA: Que pugui governar el que guanyi, que és diferent.

El Sr. VALLÈS I PUJALS: La representació proporcional és una cosa evidentment convenient, i perquè es una cosa tan convenient, la defensen avui tans partits. Sí; avui la defensen les dretes i les esquerres; la defensen els partits socialistes de tots els països. No és per tant un problema de dretes i esquerres com s'ha volgut suposar, sinó que com ja he dit abans la defensen en tots els països d'Europa els socialistes i partits de diferents aspectes que s'ajunten en aquest cas en una opinió comú per a defensar la representació proporcional. I vosaltres, molts de vosaltres (*L'orador s'adreça als escons de la Majoria.*) l'heu defensat abans de governar. Si; d'elements que estan avui amb vosaltres ha sortit la defensa de la representació proporcional. El nostre estimat company, membre de la Majoria, senyor Rovira i Virgili, ha publicat un llibre que tots hem llegit i també ha publicat molts articles a *La Publicitat* fa poc temps, — ja tinta encara està fresca —, defensant el sistema de representació proporcional. Aquí tinc tots els articles aquests, però no els vui llegir perquè necessitaria molt de temps; però algun dels paràgrafs els considero tan interessants que no sé resistir la temptació i comptant amb la benevolença de la Presidència els llegiré.

Diuen així els paràgrafs en qüestió:

«En el fons aquesta batalla és mesquina. El Parlament francès no ha tingut la noble gosadia d'instaurar la representació proporcional adoptada avui per la gran majoria dels Estats d'Europa, i es troba amb les desagradables conseqüències del sistema majoritari. La tercera República ha oscil·lat entre les eleccions majoritàries de llista i les eleccions uninominals. Anys enrera quan ja semblava segura l'adopció de la R. P. fou implantat un sistema nou que era una estranya i desbaratada combinació del sistema majoritari de llista i del proporcional.»

Ens sembla que aquesta qualificació va directament a allò que proposeu vosaltres en aquest projecte, perquè és això el que veniu a establir amb aquesta Llei, en la qual imposeu vosaltres per majoria aquest sistema.

I continuo llegint: «Això durà poc i les eleccions de 1928 que elegiren l'actual Cambra tornaren a fer-se pel sistema uninominal dels *arrondissements*, els quals Briand, proporcionalista, havia

nomenat ja, fa molts anys, *mares stagnantes*, tolls corromputs.

La «cuina» del sistema uninominal és repugnant i ho és sobretot la dels *ballottages* que donen avinentesa a tota mena de mercadeig i conxorxes. Però el remei del mal no pot ésser la restricció ni la supressió del segon torn, sinó la implantació de la R. P. en qualsevol de les seves modalitats.

En la qüestió electoral, com en altres qüestions, la democràcia francesa dels nostres temps fa un paper ben poc lluit. França, és avui un dels poquíssims Estats on no hi ha encara vot femení ni representació proporcional. Per l'honor de la República francesa, cal desitjar que ben aviat es posi al nivell dels avenços polítics i socials de la present època.

Davant d'aquests termes jo us diria que feu un paper poc lluit negant-vos a la implantació de la representació proporcional en qualsevol de les seves formes. La que pretenem nosaltres és la més simple, coincidint amb la que defensava el senyor Rovira i Virgili, que demanava que s'adaptés la fórmula més simple per anar educant el poble.

Penseu que la representació proporcional en realitat no és més que un sistema de respecte als drets de les Minories; i avui estem en ple domini d'aquesta teoria en virtut de la qual els drets de les Minories l'han de respectar, com ho demostra el fet de què el respecte dels drets de les Minories s'ha posat sota la salvaguarda de la Societat de les Nacions, i el fet de què hi hagin minories que es vegin completament apartades de la representació popular pel sistema de sufragi, és una conculcació d'aquest principi que avui cap poble s'atreveix a desconèixer.

Catalunya demana, avui, el sistema de representació proporcional. Com vosaltres no ignoreu, una gran majoria de veïns del nostre poble demanen la representació proporcional. I els Partits polítics de Catalunya que propugnen per a la representació proporcional, representen molts més ciutadans que els que representa l'Esquerra, perquè sumant els vots que varen tenir en les darreres eleccions tots aquests Partits, representen més vots que els que va tenir l'Esquerra, i a més a més cal tenir en compte que en les darreres eleccions anaven sumats els vots de l'Esquerra als vots de la Minoria d'Unió Socialista de Catalunya, que és partidària també de la representació proporcional.

Penseu, per tant, en el que això significa; penseu en el que representa que volgueu anar contra d'aquesta corrent d'opinió tan forta a casa nostra i així com haveu tingut el seny — pel que us felicito — de rebutjar la suggerència del senyor Simó i Bofarull...

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Demano per parlar.

El Sr. VALLÈS I PUJALS: ...que era retrògrada en el sentit de negar el vot a la dona, jo també considero que és retrògrad no admetre el vot proporcional. Sostenim aquest vot particular perquè s'arribi a una solució que permeti salvaguardar allò que nosaltres desitgem que sigui salvaguardat.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Ruiz i Ponseti.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Demano per parlar, per una qüestió d'ordre.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Duran i Ventosa.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Per una qüestió d'ordre. Recordo que quan parlàvem de les facilitats que les Minories estaven disposades a donar a la discussió del Projecte de Llei Municipal, em vaig permetre fer l'advertiment de què així com donàvem aquestes facilitats, demanàvem de la Presidència que donés també tota mena de facilitats, encara que fos ampliant les prescripcions reglamentàries per a discutir aquest punt que considerem cabdal del procediment electoral.

En aquest sentit em permetria proposar que s'ampliïn els torns que siguin necessaris i després d'haver parlat un Diputat en defensa del vot particular, parli un altre Diputat en contra, i quan hi hagi un altre que defensi el vot, n'hi hagi un altre que l'impugni. Si aquest els sembla millor procediment i podem ampliar les prescripcions reglamentàries, crec que donarem a la discussió d'aquest punt tan important tota l'amplitud que precisa.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Demano la paraula sobre aquest incident.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Ruiz i Ponseti.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Jo, quan la Presidència m'ha concedit la paraula malgrat, que abundava en l'opinió del senyor Duran i Ventosa, anava a començar el torn per un sentit de commiseració per a la Comissió. Jo sé la manca d'arguments que té per a combatre el nostre punt de vista i vull evitar-li la mala estona d'haver de reproduir cada vegada els mateixos pobres arguments. Per això anava a començar immediatament la meua intervenció.

El Sr. ESPANYA: Moltes gràcies.

El Sr. PRESIDENT: La Presidència no pot obligar a la Comissió que parli. Si vol parlar abans del senyor Ruiz i Ponseti, té la paraula.

El Sr. ESPANYA: La Comissió vol fer el que ha fet en la discussió d'altres articles, o sigui, com que tots tenim la intenció d'abreujar aquest debat i de fer el necessari perquè aquesta part de la Llei Municipal quedi aprovada el més aviat possible, la Comissió es reservava escoltar el discurs del senyor Ruiz i Ponseti, perquè, en definitiva, defensa els mateixos punts de vista i era natural que la Comissió recollís els discursos de dos Diputats que defensen un mateix vot particular.

El Sr. PRESIDENT: La Comissió està en el seu dret reservant-se per a contestar quan li sembli més oportú. El senyor Ruiz i Ponseti té la paraula.

El Sr. RUIZ I PONSETI: En primer lloc, i després de les paraules del senyor Espanya, he de justificar la nostra absoluta coincidència amb la Minoria de Lliga Catalana en la presentació d'aquest vot particular.

Quan vam llegir el Projecte del Govern, apro-

vat després per la Majoria de la Comissió, en l'apartat que fa referència al procediment electoral, vam treure la conseqüència, vàrem formar la nostra opinió i en aquesta opinió ens acompanyen gairebé tots els que a la nostra terra s'han ocupat de qüestions electorals, de què el sistema proposat pel Govern i aprovat per la Majoria de la Comissió era el sistema més dolent del món, entre tots els que es podien imaginar en aplicar un règim electoral.

Llavors nosaltres havíem de prendre una posició, la posició que teníem presa per manament del nostre Partit, que era la de defensar un sistema proporcionalista i en voler adoptar un sistema proporcionalista és natural que a la nostra terra, allà on dissortadament la cultura popular és encara pobre, havíem de buscar el sistema que fos més senzill i de més fàcil aplicació. Per això vàrem propugnar dintre de la Comissió que, una vegada aplicat el sistema proporcionalista, per allò que fa referència als nombres enters, és a dir, una vegada aplicat el quocient electoral, i obtinguts els llocs representatius sense tenir en compte els residus, llavors tots aquells residus fossin acumulats a la majoria, i en això discrepàvem, naturalment, de gairebé tots els sistemes electorals proporcionalistes que s'havien proposat. Amb això entràvem en una mena de trasacció amb els que defensen el règim majoritari, ja que d'una manera generosa no entràvem en discussió respecte del repartiment de residus, sinó que els lliuràvem tots a la majoria.

Creiem nosaltres que aquesta solució transaccional podia ésser acceptada per tots; la vàrem veure, no obstant, rebutjada per la Majoria i immediatament fou acceptada per la Minoria de Lliga Catalana, i és per això que vàrem convenir en redactar junts un vot particular que pogués merèixer l'assentiment de les dues Minories. I per això estem aquí defensant el mateix vot particular.

Jo us he de dir que seguint nosaltres la tradició dels Partits socialistes de tot el món, és lògic que ens decantem a favor d'un règim de justícia; és lògic que demanem que cada Partit tingui allà on el cridin a governar la representació que mereixi segons el nombre dels seus electors.

En quant a la posició de Lliga Catalana, un Partit que sempre s'ha declarat a si mateix oportunista, és a dir, que no són doctrinàriament fanàtics en favor de la justícia, sinó que perseguien la justícia quan a ells els convé, jo trobo d'una manca de lògica extraordinària que en aquest cas fessin el sacrifici de defensar el règim de representació proporcional.

El Sr. TRIES DE BES: Sempre l'hem mantingut.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Jo prego que no se m'interrompi.

El Sr. TRIES DE BES: Perdoni la V. S.

El Sr. RUIZ I PONSETI: Jo sé que Lliga Catalana, en tots els moments de la seva història, defensa no pas allò que creu més just, sinó allò que més li convé, i per això m'estranya que en aquests moments defensi el sistema de representació proporcional. La Lliga Catalana, mirant a les eleccions de Barcelona, que són en les que tenen a la vista tots

els Partits catalans, que són les decisives dintre de la política catalana, sap molt bé que de l'aplicació immediata d'un règim de representació proporcional no n'ha de guanyar res. Amb l'aplicació del règim que proposa el Govern, tampoc va a perdre res. Doncs si no va a guanyar res en un sistema de representació proporcional, si tampoc perd res en un règim del Govern, podrà ocórrer molt bé la probabilitat — encara que aquesta probabilitat sigui un xic llunyana — de guanyar molt amb un règim majoritari. Per això jo crec que la Lliga Catalana, en aquest cas, no juga un joc net.

El Sr. ESPANYA: Si que s'ha acabat aviat aquest idilli! (*Rialles.*)

El Sr. RUIZ I PONSETI: Jo crec que si defensa el sistema de representació proporcional és perquè són tan partidaris en aquest cas particular del règim majoritari, que solament volen exacerbar el sistema contradictori de la Majoria per tal de què així triomfi el règim majoritari.

El Sr. DURAN I VENTOSA: Si que en som de maquiavèl·lics! (*Rialles.*)

El Sr. RUIZ I PONSETI: I en quant a la defensa doctrinal del sistema, que tan eloqüentment acaba de fer el senyor Vallès i Pujals, jo hi coincideixo en absolut. És evident — i precisament a la nostra terra el que ho ha dit amb més insistència i amb més eloqüència ha estat el vostre company de Comissió, el senyor Rovira i Virgili — que té un perill per a tots, i principalment per als Partits polítics, tot el que sigui entaular lluites a mort; que en les lluites a mort en mort poden acabar. Per això un Partit polític com Esquerra Republicana de Catalunya, que més que Partit polític — ja ho hem dit diverses vegades — és una coalició informe i una mica desordenada de diferents Partits i de diferents tendències, jo crec que juga massa fort, que juga un joc massa perillós jugant en una sola carta tot el seu esdevenidor, i per això jo crec que és un perill extraordinari per a la democràcia de la nostra terra, i com a tal perill vull denunciar-ho a la vostra sensibilitat política, que sé que és molt gran, el fet de sotmetre'ns a unes eleccions municipals a tot Catalunya. I parlo només d'un esdeveniment municipal, perquè estic convençutíssim de què aquest sistema tan desgraciat només regirà per a aquestes primeres eleccions que anem a celebrar. Dic que crec perillósíssim que en moments una mica tèrbols de la política catalana, en què es juguen unes lluites polítiques, socials i econòmiques una mica contradictòries — que ara mateix, fa pocs minuts, sentíem com el senyor Simó i Bofarull, d'una manera velada, però que tots l'enteníem, denunciava al davant de la Cambra els perills que pot reportar, i que jo crec remots, per la democràcia, la implantació del vot femení —, del conjunt de totes aquestes circumstàncies, jugar fort, jugar tota la fortuna política en una sola carta, com va a fer l'Esquerra Republicana de Catalunya, jo crec que és un perill extraordinari per a la democràcia i crec que entre tots, abans d'aprovar aquest sistema desgraciat, ens hem de posar d'acord perquè aquest joc no sigui portat a cap.

Sabeu — i no hem de fer una defensa tècnica del sistema proporcionalista — que el sistema majoritari que vosaltres proposeu us pot conduir a lliurar la representació plena, la representació gairebé totalitària del Cos electoral, a una ínfima minoria

d'aquest mateix Cos electoral. Un 20 per 100, un 25 per 100, en el cas més favorable un 30 per 100 dels electors, pot assolir la majoria dintre dels Municipis segons el sistema que aneu a dictar. Jo no sé — no m'ho he pogut imaginar mai — com podeu lligar aquesta representació de la minoria del Cos electoral, erigida en majoria en virtut del vostre sistema, com ho podeu lligar amb un altre apartat de la mateixa Llei que fa referència al referèndum, que imposa el referèndum com a obligatori en moltes circumstàncies i com a potestatiu sempre que ho demani el 25 per 100 del Cos electoral. Admetent que l'Esquerra Republicana de Catalunya sigui la Minoria més nombrosa en les properes eleccions — ja no parlo de Majoria, perquè això és una probabilitat molt remota —; admetent també que només quedi fora d'aquesta Minoria més nombrosa un 30 per 100 del Cos electoral — i tots hem de suposar que serà molt més important la part del Cos electoral que no combregarà amb l'Esquerra Republicana de Catalunya — ens trobarem que sobre qualsevol qüestió que decideixin els nostres Municipis, bastarà un 25 per 100 del Cos electoral, segons la proposta del Govern, per a demanar el referèndum. Com que tindrem la representació erigida artificiosament en majoria i governant, la majoria autèntica del Cos electoral podrà ensorrar sempre que vulgui els acords d'aquesta minoria majoritària; i aleshores ens trobarem en què la vida política i administrativa dels nostres Municipis serà pràcticament impossible. Jo veig uns gestos que m'alarmen extraordinàriament del senyor Conseller de Governació, perquè temo que aquest argument meu, expressat amb tota ingenuïtat, no acabi malament, no acabi fent desaparèixer de la Llei el poc que té de bo, per a defensar el molt que té de dolent. (*Rialles.*)

El Sr. CONSELLER de Governació: No, no!

El Sr. RUIZ I PONSETI: Denuncio per endavant aquest perill, perquè aquest somriure irònic del senyor Conseller de Governació m'ha fet pensar que les coses podien anar per aquest camí.

El Sr. CONSELLER de Governació: És que m'estava donant un dels millors arguments per a rebatre la seva teoria; és per això.

El Sr. RUIZ I PONSETI: En el cas pràctic aquest ens hi trobem avui en què és indubtable que hi ha una majoria aclaparadora en el Cos electoral de Catalunya que és, partidària del règim proporcionalista. Ens hi trobarem sempre en totes les qüestions que posem a debat, que haurem erigit en majoria governant una part del país que no representarà la tendència veritable del Cos electoral. És evident que si avui sotmetéssim a referèndum aquest article aquest article sortiria aprovat per tot Catalunya en la forma com ho hem proposat les Minories. És evident que la major part de les vegades es trobaran els Municipis catalans que legislaran i administraran en contra de l'opinió del seus mateixos electors.

Hi ha l'argument — ja l'espero, sé que vindrà, l'hem sentit diverses vegades en la Comissió, que és l'únic que s'addueix sempre que es parla del règim majoritari — de què és l'únic règim que pot conduir a la formació de majories homogènies.

Potser que en parlem una mica d'aquestes majories homogènies que naixen com a conseqüència del règim majoritari. Les Constituents espanyoles són filles del règim majoritari. Hem vist que un rè-

gim majoritari brutal, molt més brutal que el que anem a implantar amb la nostra Llei Municipal, i hem vist la majoria homogènia que s'ha pogut formar en les Constituents espanyoles: No hi ha hagut més remei que formar un Govern a base de coalicions de partit.

El Sr. ESPANYA: ¿Per què anaren en coalició a les eleccions?

El Sr. RUIZ I PONSETI: Les nostres més modestes Constituents catalanes són filles també del règim majoritari. I parlem també de la majoria homogènia que n'ha sortit d'aquest règim majoritari, perquè precisament d'aquest cas particular en podrem treure una experiència del que poden ésser les futures eleccions de Catalunya. Si el règim majoritari condueix inevitablement als Partits a jugar fort; si els Partits veuen que es juga tot el seu esdevenidor en una sola carta, és lògic, és evident que vulguin prendre posicions abans de les eleccions per a assegurar-se la majoria. Això els condueix, ja sigui d'una manera pública, ja sigui d'una manera una mica confidencial, a pactar coalicions de Partits o d'agrupacions més o menys afins. Aquest va ésser el cas de les últimes eleccions de Catalunya. Esquerra Republicana de Catalunya per un cantó; Unió Socialista de Catalunya per un altre, rabassaires organitzats per un altre, radicals més o menys autònoms per l'altre, tots els grups i grupets que avui constitueixen la Majoria, tots coaligats formen una espècie de símil de partit i en aquesta forma van a unes eleccions.

¿Però vol dir això que hagin format un Partit homogeni? Les cares dels senyors Diputats de la Majoria, cada vegada que en una qüestió fonamental anem a una votació nominal, diuen prou bé l'homogeneïtat de la seva ideologia.

El Sr. ESPANYA: Està de broma!

El Sr. RUIZ I PONSETI: Si ve la votació sempre surt homogènia, nosaltres sabem perfectament que hi ha tota una gamma ideològica dintre d'aquesta Majoria; és lògic que hi sigui, és noble que hi sigui, però és un fet que hi és.

Només us vull esmentar un cas que per a nosaltres, els Partits de classe, té una importància extraordinària i que és la raó suprema per la qual nosaltres defensem el règim proporcionalista: Sabeu que en els primers moments en lluites polítiques sempre és entre Partits burgesos que es disputen el predomini de la política: Partits burgesos conservadors. Partits burgesos més o menys liberals, Partits burgesos àdhuc radicals-socialistes com el vostre, però Partits burgesos en fi. Ve un moment que la classe obrera comença a obrir els ulls a la raó, veu que la força política és la força suprema per a arribar al predomini total del món, i decideix intervenir en la lluita política. És evident que en el moment d'aquesta primera decisió, la força obrera organitzada, la força obrera que accepta la lluita política com a bona lluita, sigui una petita força, una força que constitueix una ínfima minoria. Aleshores el règim majoritari condueix necessàriament a la tragèdia de què les primeres vegades que les forces obreres organitzades intervenen en la lluita política van necessàriament al fracàs, o bé es veuen obligades a intervenir en la lluita coaligades amb Partits burgesos més o menys liberals.

Examinem les dues hipòtesis: si les forces obreres organitzades van soles i van al fracàs, això pro-

dueix un desencís en els que han intervingut en la lluita. A més, es veuen assetjades per aquelles altres forces obreres que prediquen sistemàticament l'abstencionisme, que el fet d'aquell fracàs sorollós d'una classe que té la pretensió de constituir la majoria de la humanitat els crida a l'abstencionisme per les altres lluites següents. Pel contrari, si els partits obrers organitzats decideixen anar a la lluita coaligats amb Partits burgesos més o menys liberals, el sol fet d'aquesta coalició desdibauxa d'una manera absoluta la seva qualitat de Partit de classe i aquest desdibauament fa que la força que pugui assolir davant de les masses obreres sigui molt més petita que la força que tindria en condicions normals avui.

Per això és que nosaltres tenim un interès extraordinari en què les forces polítiques puguin lluitar lliurement i treure en els comicis la representació a què realment tinguin dret per la seva força numèrica, no pas una representació artificiosa que nosaltres hàgim pogut inventar aquí a raó de 0'65 com podriem dir a raó de 0'95, és igual.

(Torna a ocupar la presidència el senyor Casanovas.)

Hi ha un altre punt molt important en el sistema que vosaltres propugneu, però que no entrarem ara a discutir-lo, i que fa referència a una qüestió que per a nosaltres té una importància tant gran com el mateix règim majoritari, i és que una vegada que heu atribuït la part del lleó a la Majoria com a resultat de la primera distribució electoral sostinc que no hi ha cap raó ni teniu cap dret a intervenir en una segona distribució artificiosa els llocs a repartir entre les diferents Minories. D'això en parlarem si no tenim la sort de veure aprovat aquest vot particular; perquè com que hem vist que ha presentat un vot particular el senyor Rovira i Virgili, i això ens ha fet creure durant un moment que no serà una qüestió tancada dintre de la Majoria l'acceptació plena del projecte del Govern, quan es discuteixi el vot particular del senyor Rovira i Virgili, nosaltres insistirem en aquesta desigualtat irritant que el vostre sistema representa per a la distribució dels llocs dintre de les Minories.

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula el senyor Simó i Bofarull, per a allusions.

El Sr. SIMÓ I BOFARULL: Era tan sols per a adherir-me a les manifestacions, com ho he dit en una interrupció del senyor Vallès i Pujals. Ell m'ha qualificat a mi de reaccionari; de manera, que jo li agraeixo a ell una manifestació *a contrari sensu*, que està més a l'esquerra que jo. Em penso que la Cambra ho haurà vist amb gust. *(Rialles.)*

El Sr. PRESIDENT: Té la paraula la Comissió.

El Sr. ESPANYA: He de començar per sincerar-me, repetint el que abans havia dit del fet de no haver contestat immediatament al senyor Vallès i Pujals.

Sembla que estava en l'ànim de tots els senyors Diputats el que procuréssim fer el possible per a acabar com més aviat millor amb la discussió d'aquest Projecte de Llei que ara està pendent. Per una pila de raons, per la raó de què l'època en què estem no es presta a pronunciar molts discursos i estar moltes hores aquí. Crec que hi han mol-

tes maneres de treballar: hi han èpoques en les quals el temps no importa — no diré perdre'l — per a dedicar-lo a parlar molt; hi han altres èpoques en les quals les circumstàncies obliguen a abreujar el més possible i ara nosaltres ens trobem en aquest punt de coincidència de totes les representacions que hi han en aquesta Cambra que sembla estàvem de comú acord en fer feina positiva, el més depressa possible, i és per això que en lloc de contestar dues vegades volia contestar en una sola als dos oradors que defensaven el vot particular, ja que es tractava d'un vot particular coincidint de les dues Minories.

I no era per falta de raons, senyor Ruiz i Ponseti, perquè el senyor Ruiz i Ponseti, sempre tan irònic, ens deia que si no contestàvem era per manca de raons. No era per manca de raons, senyor Ruiz i Ponseti; nosaltres defensem el dictamen de la Comissió en aquest punt perquè el creiem convenient, necessari, altament patriòtic i just, i ara exposaré a la V. S., contestant els arguments del senyor Vallès i Pujals, el perquè de tot això.

Naturalment que aquest punt de la distribució dels llocs electorals és un punt d'una importància extraordinària. En règim de sufragi universal el sistema electoral que s'escolleixi determina naturalment que uns Partits tinguin un nombre determinat de representants en més o en menys, i és un punt que s'ha estudiat i s'ha debatut en tots els països del món, però no per a arribar, precisament, a la conseqüència a què es referia el senyor Vallès i Pujals, de què tots els països del món havien escollit el sistema de representació proporcional perquè creien que és el que donava més bons resultats, sinó que veiem que avui hi ha una diversa gamma de sistemes electorals en els diversos països d'Europa i Amèrica: que no sempre aquells sistemes coincideixen amb el sistema de representació proporcional.

Podríem classificar-los en tres sistemes: sistema majoritari absolut que ha regit en algunes parts; hi ha després en contra d'aquest sistema els efectes del qual ens contava el senyor Vallès i Pujals i que en el fons hi estic d'acord; enfront d'aquell va venir la reacció que porta tot principi absolut, del sistema de representació proporcional. En mig hi ha el sistema que accepta la Comissió, el d'aquest projecte, o sigui que és règim de majories amb representació de minories.

El Sr. COMORERA: Però no proporcional.

El Sr. ESPANYA: En cert aspecte hi ha proporció, perquè es parteix d'una base aritmètica que és el 65 per 100, però hi ha representació; de manera, que no és que nosaltres volgüem ofegar a les minories. De cap manera; nosaltres creiem que són necessàries, que deuen intervenir en les corporacions municipals, i és per això que els hi assignem un nombre determinat de llocs.

(Diversos senyors Diputats diuen paraules que no arriben clares als taquígrafs.)

El Sr. PRESIDENT: Senyors Diputats, fóra desproporcionada la interrupció col·lectiva a l'orador.

El Sr. ESPANYA: Tingui's en compte que en anar a instruir per primera vegada un sistema electoral per a la vida municipal de Catalunya,

nosaltres contraem una gran responsabilitat, i aquesta gran responsabilitat ha fet que el Govern presentés aquest projecte en la forma que ho ha fet, després, segurament, d'estudis molt seriosos, i que la majoria de la Comissió ha acceptat per creure-ho convenient en aquests moments.

El Sr. COMORERA : La base científica del 65 per 100, ¿quina és?

El Sr. ESPANYA : La base científica és senzillament que nosaltres volem per a Catalunya, com he dit abans, un poder estable, nosaltres volem un poder fort. Són uns moments en què hem d'enrobar l'autoritat del Partit que mana, hem d'enrobar els Governos que tinguin la responsabilitat de la vida municipal, de la vida política d'una ciutat i d'un país, i és per això que nosaltres volem anar a aquest sistema perquè creiem que amb aquest sistema assolim aquest doble objecte. A més, en unes eleccions no solament s'hi va per a elegir representants del poble ; és que, a més, les eleccions han de donar representacions, i aquestes representacions han d'ésser instruments d'un Govern ; és a dir, que nosaltres busquem dues finalitats : per una banda hi hauran representants de Majories i de Minories, i per altra part, amb la proporció que hem establert per a distribuir els llocs, es fa possible que a Catalunya puguin governar, precisament, Partits homogenis, amb autoritat completa com deuen tenir.

Per què? Per les experiències. El senyor Vallès i Pujals, precisament com a argument, no feia més que citar-nos exemples. Citava el cas de França, el d'Alemanya, i jo li dic al senyor Vallès i Pujals, ¿és que si a Alemanya en lloc del sistema proporcional, en lloc d'aquell sistema hagués tingut un sistema majoritari, en les primeres eleccions després de la proclamació de la República, Alemanya hauria arribat al grau a què ha arribat?

El Sr. VALLÈS I PUJALS : Molt abans!

El Sr. ESPANYA : ¿No recorda la V. S. que degut al sistema de representació proporcional s'hagueren de formar Governos de socialistes i catòlics, barreges d'elements, moltes vegades eterogenis, en els quals, naturalment, havien de transigir els uns i els altres i l'autoritat del poder no era el forta que volia Alemanya? ¿No és millor, precisament, que vinguin Governos que tinguin una autoritat gran en el país, que tinguin aquella estabilitat necessària, precisa per al desenrotllament de tota la vida política d'un país?

El que ha passat a Alemanya és precisament el que les VV. SS. han vist, és que, en instituir un sistema de representació proporcional, no podia haver-hi un Partit que tingués majoria a la Cambra, hagueren de pactar diversos partits per a constituir un Govern, i aquest Govern hagué de pactar en el seu si, no portant un estat d'opinió forta, sinó que, al contrari, el que passa és que el poble, moltes vegades, s'arriba a desenganyar i d'aquests desenganys és possible que puguin venir aventurers com Hitler per a implantar dictadures com la que allà s'ha implantat.

Creiem nosaltres que és molt menys fàcil arribar a una dictadura, amb un sistema de democràcia, precisament sota el règim de majoria, que

no pas sota el règim de minories, com el volem les VV. SS., que, en definitiva, sota el vostre sistema les que governarien foren les minories i nosaltres creiem que qui ha de governar són les majories.

A França, deia el senyor Vallès i Pujals, ja veieu que tenint el sistema majoritari no s'han constituït sempre governs homogenis. Jo he de dir que sí, que pot donar-se el cas de què amb el nostre sistema, inclús no sempre s'arribi a un Govern homogeni ; però la possibilitat aquesta és molt petita. Generalment en sistemes majoritaris s'arriba a tenir governs homogenis. Si en algun cas no es dongués aquesta conseqüència, com referia la V. S., què hi farem !, no sempre es pot arribar a la perfecció absoluta ; però de totes maneres és molt més fàcil constituir un govern fort, un govern homogeni de Partit, amb el sistema majoritari, que no pas amb el de representació proporcional, perquè amb aquest sistema sí que és gairebé impossible.

De manera que nosaltres, el que no volem, són aquestes barreges a Catalunya. Creiem que hem de fer el necessari perquè governi qui guanyi les eleccions, el que tingui la majoria. No és que nosaltres volgüem defensar el poder a l'Esquerra. ¿Què sabem nosaltres quin serà el resultat de les eleccions? Nosaltres creiem que guanyarà l'Esquerra, perquè creiem que l'opinió del país no s'ha modificat essencialment en aquest aspecte, sinó que, pel contrari, en tot cas ha extremat la seva nota d'esquerra ; però no ho sabem, aquesta és una suposició, és un criteri. Si les VV. SS. o un altre Partit, el que sigui, guanya a qualsevol poble de Catalunya, podrà tenir el seu Govern i governarà amb tota la plena responsabilitat. Ara sí ; governarà tenint representació de les Minories, que nosaltres no volem ofegar la veu de les minories. Nosaltres volem que hi hagin Partits de minoria, el més forts possibles. Per això els distribuïm els llocs en la proporció fixada. Perquè deia el senyor Comorera que la proporció aquesta és una proporció arbitrària. Tot pot tenir la seva arbitrarietat en el món. Nosaltres hem partit d'una xifra, hem cregut que la majoria havia de tenir el 65 per 100. Actualment existeix el sistema majoritari, i en molts casos resulta el 75 per 100. En les eleccions que s'han verificat a Espanya existia, i actualment inclús al Parlament de la República s'ha aprovat una Llei pel sistema majoritari, que, potser, dóna una proporció més elevada a la majoria que no la que li donem nosaltres. De manera que no és arbitrari. Qualsevol xifra que es fixi en aquest punt de vista sempre serà arbitrària, però nosaltres hem cregut que havíem de donar una xifra que permetés constituir aquest Govern fort, ple d'autoritat, aquest Govern homogeni a què abans em referia.

Però partint d'aquesta xifra, creiem que aquesta mateixa xifra havia de servir per a determinar la representació a les Minories, i per això apliquem el 65 per 100 a la primera Minoria, i així successivament a les altres minories, mentre aquestes naturalment tinguin un nombre de vots determinat, que les faci realment partit viable, que tinguin una garantia suficient per a tenir un representant.

El Sr. COMORERA : Aquesta segona part és la que no té defensa possible.

El Sr. ESPANYA : Ja en parlarem, perquè hi ha un vot particular. Jo em refereixo al Projecte de la Comissió. Nosaltres senzillament creiem que d'aquests tres sistemes electorals no ens interessa seguir a Catalunya ni el sistema majoritari absolut, ni el sistema de la representació proporcional. Creiem que ens interessa seguir un sistema que doni força a un partit, al que hagi guanyat la majoria, que li doni els mitjans suficients per a poder governar. Creiem que hem d'enfortir l'autoritat, que hi ha minories molt audacioses que no respecten Lleis de cap mena i enfront d'aquestes Minories, quan hi ha el sentit de responsabilitat per part d'un Partit, d'un Govern, s'han de donar els mitjans indispensables perquè aquest Govern pugui mostrar-se en plena autoritat, i la plena autoritat la tindrà si té la majoria necessària per a poder presentar Projectes de Llei i per a poder-los fer aprovar.

De manera que és per aquests motius que nosaltres ens oposem al sistema de representació proporcional, perquè pràcticament és el nostre sistema el que millor resultat ha donat i, a més, es veu que els països de tradició democràtica que hi ha a Europa, com són Anglaterra i França — i crec que ens poden donar més lliçons de democràcia que les que ens donava el senyor Vallès i Pujals —, aquests dos països no han seguit el sistema de representació, i en la seva història política són defensors entusiastes del sistema majoritari, i quan aquells dos països, que són mestres de la democràcia, ens donen aquest exemple, crec que val la pena que nosaltres els imitem.

El Sr. TRIES DE BES : En llistes no, senyor Espanya. En llistes és la monstruositat més grossa.

El Sr. ESPANYA : No hi ha representació proporcional, dic jo a la V. S. I no hi ha representació de les minories potser en la forma tan àmplia que nosaltres li donem, la qual cosa demostra que nosaltres volem el règim majoritari, però amb la representació de les minories. No digueu, doncs, que nosaltres volem ofegar la veu de les minories. Nosaltres creiem indispensable la veu de les minories, però creiem que ha de governar en un país el qui ha tingut més vots; aquest és el que ha de governar, i el dret de les minories és el de fiscalitzar, guanyar-se l'opinió pública per en unes noves eleccions poder elles governar; però mentre hi hagi un Partit que tingui més vots, aquell és el que ha de governar amb tota la seva responsabilitat. És per totes aquestes raons que nosaltres rebutgem el vot particular.

El Sr. RUIZ I PONSETI : Demano per parlar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Ruiz i Ponseti, per a rectificar.

El Sr. RUIZ I PONSETI : Senyors Diputats : Nosaltres considerem, després de les paraules darreres del senyor Espanya, considerem el plet definitivament perdut en allò que fa referència a la representació proporcional. Per part nostra, seguir parlant-ne ara solament serien ganes de cansar la Cambra.

Ens parlava el senyor Espanya que l'Esquerra Republicana sap que contrau una responsabilitat en crear un nou sistema electoral. Jo crec que aquesta responsabilitat és greu, perquè, en realitat, no introdueix cap innovació. Dissortadament, tota la Llei

Municipal que estem elaborant per a mi serà un perfecte manual del senyor Esteve; des del punt de vista municipalista no hi introduïm absolutament cap modificació, de manera que la revolució de la qual ens ompliem tant la boca, a l'hora de fer Lleis la deixem a les portes del Parlament.

El Sr. VALLÈS I PUJALS : Demano la paraula, per a rectificar.

El Sr. PRESIDENT : Té la paraula el senyor Vallès i Pujals.

El Sr. VALLÈS I PUJALS : Breument, senyors Diputats, perquè, en realitat, aquelles paraules que pronunciava el senyor Ruiz i Ponseti dient que a la Majoria li mancaven arguments, s'ha confirmat.

Després de sentir el senyor Espanya, malgrat els seus coneixements, malgrat la seva habilitat dialèctica, ha estat tan pobre la seva defensa del sistema que propugna, que no resta gairebé argument al qual hom pugui agafar-se per a rebatir-lo. Jo he apuntat aquí les seves primeres paraules, amb les quals deia que el sistema que defensava el considerava el més convenient, necessari, patriòtic i just; tot això deia d'aquest sistema. Però ha vingut el discurs del senyor Espanya i no ens ha fet cap demostració que vingués a convèncer-nos de què es podien aplicar a aquest sistema aquells quatre adjectius.

Al mateix temps ens deia que s'havien de mirar els resultats que havien de donar els sistemes electorals que s'establiessin, i jo li diré, senyor Espanya, que nosaltres no anem a mirar els resultats, sinó la justícia del sistema. És just? doncs crec que s'ha d'implantar prescindint dels resultats i no fent una cosa injusta que és el que estem fent ara.

El Sr. CONSELLER d'Agricultura i Economia : Els que són més han de governar, aquí i a tot arreu.

El Sr. VALLÈS I PUJALS : En proporció a la força que tinguin, no ho neguem pas. És que s'arriba a l'aberració, que deia el senyor Espanya : «Amb el vostre sistema governarien les minories». Això no ho hem pretès mai nosaltres; pretenem que cada Partit tingui la representació que correspongui a la seva força.

El Sr. Espanya, en prova que el que ell defensa és molt poc defensable, deia : «Nosaltres no defensem el sistema majoritari, i en quant a la condemna del sistema majoritari, jo em sumo a les paraules que deia el senyor Vallès i Pujals i jo faig meva la seva condemna».

El Sr. ESPANYA : Majoritari absolut.

El Sr. VALLÈS I PUJALS : Bé; parlem-ne una mica d'això, perquè el sistema que estableix la Comissió, la majoria de la Comissió, és majoritari absolut en quant a 980 pobles de Catalunya, i en aquest sistema que el nostre amic senyor Ruiz i Ponseti tan humorísticament en diu el «Tot a 65», per 19 pobles de Catalunya. És que s'han de fixar els senyors Diputats, s'ha de fixar Catalunya, que s'estableixen dues bases. La Majoria diu : Jo estableixo un sistema mixt, que no és el majoritari absolut i que s'acosta a la representació proporcional, perquè nosaltres, en quant a la representació proporcional de les minories, donem representació a diverses minories. I jo els dic : Això ho feu pels pobles superiors a 10,000 habitants, perquè pels inferiors fixeu un sistema majoritari amb totes les seves imperfeccions i tota la seva aberració, i aquests pobles superiors a 10,000 habitants són 19 a Catalunya, i n'hi ha 1,057 a Catalunya, de

manera que els 1,030 i escatx restants, tots aquests es queden amb un sistema majoritari del qual el senyor Espanya blasma com en blasmem nosaltres.

Tota la raó del senyor Espanya per a defensar el sistema que propugna era aquella mateixa que jo ja anunciava i combatia abans d'ésser esgrimida, perquè és l'única que s'ha esgrimit fora d'aquí, la necessitat de poder formar un Govern estable, un Govern homogeni, totes aquestes coses, que realment nosaltres diem que han de cedir davant del principi aquest de justícia de què cada Partit tingui la representació que li correspongui segons la força que demostrï.

Deia el senyor Espanya que ells havien fet un sistema del qual gairebé s'atribuïa la patent d'invenció que el feia molt més liberal i més democràtic que el que tenen els països aquells tan liberals dels quals ell parlava; gairebé semblava que ens hauran de venir a demanar que els n'ensenyem. ¿I en què consistia aquest sistema tan liberal? Consistia en apropar-se a la representació proporcional. Si consisteix la bonesa del seu sistema en apropar-se una mica a la representació proporcional, i per això estimen que és molt liberal, doncs si adoptessin la representació proporcional, seria liberal del tot.

No parlem nosaltres dels diversos sistemes amb els quals es pot aplicar la representació proporcional. Tots hem estudiat aquesta qüestió i tots sabem que hi han diverses formes de sistema de representació proporcional. Nosaltres en la nostra esmena n'hem adoptat una que hem cregut, d'acord amb la Minoria d'Unió Socialista de Catalunya, el més senzill i pràctic en el moment actual, però si la Majoria estés disposada a acceptar la representació proporcional en alguna forma com s'usa en algun altre país, o que estigui propugnada per algun altre autor, podem parlar-ne, que tal vegada això seria un motiu d'apropament.

Jo no crec que hagi de cansar més l'atenció de la Cambra, perquè realment els nostres arguments, a la meua manera de veure, queden en peu. Encara n'haurem de tornar a parlar, potser en ocasió de defensar l'article, o en virtut del vot particular presentat pel senyor Rovira i Virgili. La qüestió plantejada és aquesta, i crec que val la pena que tant la Majoria com el Govern recapitin en pro de la representació proporcional. Darrera d'aquesta esmena que nosaltres defensem, hi ha tots els Partits de Catalunya, tots els Partits polítics de Catalunya, llevat de l'Esquerra Republicana. Hi han dos Partits que tenen representació dintre de la Comissió, que han pogut fer sentir llur veu, posant la seva signatura al peu del vot particular. Hi ha algun altre Partit a Catalunya que no té representant dintre de la Comissió i que per aquest motiu no hi ha pogut posar la seva signatura, però que té seient a la Cambra, encara que ara no sigui present, el nostre bon amic senyor Lloret, el qual milita en un Partit que ha defensat en les campanyes que fa fora d'aquí, la representació proporcional. A nosaltres ens agradaria en aquest moment veure el nostre company aquí, defensant també la representació proporcional, i jo tinc la confiança encara que abans que s'acabi aquesta discussió, vingui a fer honor a les campanyes que el seu Partit fa a fora.

Jo voldria també fer un prec al senyor Conseller de Governació. Es va obrir una informació a propòsit d'aquesta Llei; en virtut d'aquesta Llei sabem que han vingut una pila d'opinions d'Ajuntaments de Catalunya que han pres l'acord de defensar la representació proporcional, i que han tramès llurs acords a la Generalitat. A nosaltres ens plauria, abans que es tanqui aquest debat — que no crec que es tanqui avui — que vinguessin aquestes opinions dels Ajuntaments que han defensat el sistema de la representació proporcional, perquè no estaria malament que aquests dinou Ajuntaments, als quals volem aplicar aquest sistema, inventat, sembla, pel senyor Espanya; no estaria malament que aquests dinou Ajuntaments, únics que s'han de beneficiar d'aquest sistema, tots dinou, o gairebé tots, el rebutgessin per endavant amb aquests acords que han pres fins ara.

Jo, per tant, reitero el prec que si és possible vinguin aquestes comunicacions o llista d'aquestes comunicacions al Parlament, en la sessió de demà.

El Sr. PRESIDENT: Se suspèn aquesta discussió.

(S'aprova l'art. 18, que restà ahir pendent de redacció definitiva, la qual és la següent:

«En l'acte de la constitució de les Corporacions municipals de població superior a 10,000 habitants i en les de població inferior que estiguin en el cas de l'art. 15, els Consellers elegiran primer el Batlle, que serà President de l'Ajuntament i de la Comissió de Govern, i després els Consellers Regidors. La jerarquia dels Consellers Regidors la determinarà l'ordre de votació; el primer Conseller Regidor substituirà el Batlle i successivament cada Conseller Regidor serà substituït segons l'ordenació establerta. Aquestes votacions es faran mitjançant votació secreta i en la forma prevista en l'art. 29 d'aquesta Llei.

L'Ajuntament de Barcelona podrà elegir President de l'assemblea de l'Ajuntament en ple; aquest càrrec serà sense retribució i elegit en la mateixa forma que el Batlle.»

El Sr. PRESIDENT: Se suspèn aquest debat.

Lectura d'un dictamen de la Comissió de Finances referent a transferències en el Pressupost d'enguany de la Generalitat de Catalunya

(El senyor Secretari dóna lectura al següent dictamen:)

«Reunida la Comissió Permanent de Finances sota la presidència del senyor Josep M.ª Espanya i Sirat, amb assistència del Vice-president senyor Pere Cerezo i Hernàez i dels Vocals senyors Gaspar Armengol, Francesc Farreres i Duran, Pere Mestres, Gonçal Ivars, Joan Rovira i Roure, Miquel Vidal i Guardiola, Josep M.ª Tallada, Manuel Serra i Morret; actuant de Secretari el senyor Joan Sauret i Garcia, per tal de dictaminar sobre el Projecte de Llei de transferències entre diverses partides del Pressupost de Despeses d'enguany, de la Generalitat de Catalunya, la Comissió ha pres l'acord, per majoria de vots, de sotmetre a l'aprovació de la Cambra el següent

PROJECTE DE LLEI

Article únic. Són autoritzades les transferències de crèdit d'un import total de pessetes 550,000 entre les següents partides del Pressupost de Despeses vigent:

Sobrants que es transfereixen:

De la partida 4, ptes. 8,750. De la 7, ptes. 4,083'33. De la 8, ptes. 3,016'66. De la 9, ptes. 4,666'66. De la 10, ptes. 5,250. De la 12, ptes. 931'46. De la 14, pessetes 1,750. De la 15, ptes. 750. De la 28, ptes. 933'33. De la 30, ptes. 350. De la 36, ptes. 583'33. De la 43, pessetes 150. De la 58, ptes. 500. De la 60, ptes. 650. De la 61, ptes. 5,250. De la 62, ptes. 1,750. De la 66, ptes. 1,750. De la 67, ptes. 1,750. De la 70, pessetes 1,750. De la 83, ptes. 2,250. De la 84, pessetes 8,166'66. De la 87, ptes. 1,750. De la 88, pessetes 5,500. De la 96, ptes. 3,500. De la 100, pessetes 5,862'48. De la 101, ptes. 5,250. De la 200, pessetes 30,000. De la 218, ptes. 3,000. De la 275, pessetes 1,083'33. De la 280, ptes. 1,000. De la 288, pessetes, 553'55. De la 315, ptes. 750. De la 327, pessetes 8,166'66. De la 329, ptes. 3,500. De la 330, pessetes 2,708'33. De la 332, ptes. 12,250. De la 340, pessetes 3,500. De la 342, ptes. 3,500. De la 345, pessetes 1,100. De la 346, ptes. 3,487'87. De la 348, pessetes 700. De la 356, ptes. 28,000. De la 359, pessetes 833'52. De la 363, ptes. 3,500. De la 374, pessetes 1,750. De la 376, ptes. 2,333'33. De la 416, pessetes 1,651'29. De la 422, ptes. 1,750. De la 454, pessetes 200,000. De la 462, ptes. 5,250. De la 482, pessetes 2,333'33. De la 483, ptes. 3,500. De la 704, pessetes 12,000. De la 859, ptes. 1,750. De la 864, pessetes 8,166'66. De la 868, ptes. 2,916'66. De la 870, ptes. 2,916'66. De la 924, ptes. 7,000. De la 931, pessetes 2,766'67. De la 932, ptes. 3,500. De la 933, pessetes 2,333'33. De la 943, ptes. 1,400. De la 1138, pessetes 1,500. De la 1141, ptes. 30,654'90. De la 1206, ptes. 40,000. De la 1217, ptes. 30,000.

Total de sobrants, 550,000 ptes.

Augments en virtut d'aquestes transferències:

A la partida 47, ptes. 33,000. A la 108, pessetes 30,000. A la 109, ptes. 150,000. A la 162, pessetes 10,000. A la 165, ptes. 5,000. A la 170, pessetes 15,000. A la 197, ptes. 20,000. A la 198, pessetes 25,000. A la 199, ptes. 20,000. A la 203, pessetes 20,000. A la 352, ptes. 36,000. A la 937, pessetes 3,000. A la 960, ptes. 14,000. A la 1007, pessetes 15,000. A la 1159, ptes. 12,000. A la 1197, pessetes, 20,000. A la 1207, ptes. 34,000. A la 1209, pessetes 100,000.

Total dels augments, 550,000 ptes.

Palau del Parlament, 10 d'agost del 1933. — El President, Josep M.ª Espanya. — El Secretari, Joan Sauret.»

Lectura d'un dictamen de la Comissió de Governació referent a la pròrroga del termini assenyalat a les Comissions gestores

(El senyor Secretari dóna lectura al següent dictamen:)

«Reunida la Comissió Permanent de Governació sota la Presidència del senyor Francesc Arnau i Cortina, amb assistència dels Vocals senyors Josep Andreu, Martí Barrera, Josep Maria Espanya, Josep Fontbernat, Josep Folc, Miquel Vidal i Guardiola, Joan Vallès i Pujals, Joan Rovira i Roure, Manuel Serra i Moret, i actuant de Secretari el senyor Joaquim Bilbeny i Bosch, per tal de dictaminar sobre el Projecte de Llei referent a la pròrroga del termini assenyalat a les Comissions gestores per a regir els Municipis afectats per la Llei del 25 de març proppassat, la Comissió, ha pres l'acord, per majoria de vots, de presentar a la Cambra el següent

PROJECTE DE LLEI

Article únic. — Es prorroga el Govern de les Comissions gestores, en els Municipis en els quals foren constituïts per virtut de la Llei del Parlament de Catalunya del 25 de març del corrent, tot el temps que transcorri fins a la constitució dels nous Ajuntaments que resultin elegits en virtut de la pròxima convocatòria electoral, que s'haurà de fer en virtut de la Llei Municipal de Catalunya.

Palau del Parlament, 10 d'agost del 1933. — El President, Francesc Arnau i Cortina. — El Secretari, Joaquim Bilbeny i Bosch.»

ORDRE DEL DIA

per a la sessió de divendres

1. Precs i preguntes.
2. Continuació de la interpellació sobre «Funcionament dels Tribunals de Justícia.»
3. Continuació de la discussió del dictamen de la Comissió Especial (Llei Municipal de Catalunya) referent a la Primera part del Projecte de Llei Municipal de Catalunya.
4. Discussió del dictamen de la Comissió de Finances referent a transferències en el pressupost d'enguany de la Generalitat de Catalunya.
5. Discussió del dictamen de la Comissió de Governació referent a la pròrroga del termini assenyalat a les Comissions gestores.

(S'aixeca la sessió a les vuit i dotze minuts de la vetlla.)

